

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 12. oktobra 2011 *

V zadevi T-41/05,

Alliance One International, Inc., prej Dimon Inc., s sedežem v Danvillu, Virginia (Združene države), ki so jo sprva zastopali L. Bergkamp, H. Cogels, J. Dhont, M. Marañon Hermoso in A. Emch, nato M. Odriozola Alén, J. Folguera Crespo, P. Vidal Martínez, M. Barrantes Diaz in A. João Vide, odvetniki,

tožeča stranka,

proti

Evropski komisiji, ki sta jo sprva zastopala É. Gippini Fournier in F. Amato, nato Gippini Fournier, N. Khan in J. Bourke, zastopniki,

tožena stranka,

zaradi predloga za razglasitev delne ničnosti Odločbe Komisije C(2004) 4030 konč. z dne 20. oktobra 2004 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81(1) [ES] (zadeva COMP/C.38.238/B.2 – Surovi tobak – Španija) in, podredno, predloga za znižanje globe, naložene tožeči stranki s to odločbo,

* Jezik postopka: angleščina.

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi O. Czúcz, predsednik, I. Labucka, sodnica, in K. O'Higgins (poročevalec),
sodnik,

sodna tajnica: C. Kantza, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 17. junija 2009

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje

1. Tožeča stranka in upravni postopek

- ¹ Tožeča stranka, družba Dimon Inc., ki je postala družba Alliance One International, Inc., je ameriška družba s sedežem v Virginiji (Združene države). Je matična družba skupine, ki vključuje približno sto podjetij, ki delujejo v tobačnem sektorju (v nadaljevanju: skupina Dimon). Njena glavna dejavnost je dobava predelane tobaka proizvajalcem cigaret. S tem namenom predelani tobak kupuje predvsem pri družbi Agroexpansión, SA.

- 2 Družba Agroexpansión je eno izmed štirih podjetij, ki se v Španiji ukvarjajo s prvo predelavo surovega tobaka (v nadaljevanju: predelovalci).

- 3 Preostali trije predelovalci so: Compañía española de tabaco en rama, SA (v nadaljevanju: Cetarsa), Tabacos Españoles, SL (v nadaljevanju: Taes) in World Wide Tobacco España, SA (v nadaljevanju: WWTE).

- 4 Prvotno je bila družba Agroexpansión družinsko podjetje. Leta 1988 jo je ustanovil B., ki je bil njen generalni direktor do konca leta 2004. Od leta 1994 do leta 1997 je bil kapital te družbe v enakih delih v lasti njegove soproge in španske družbe WW Marpetrol, SA.

- 5 Družba Intabex Netherlands BV (v nadaljevanju: Intabex) je 18. novembra 1997 pridobila vse delnice družbe Agroexpansión. Družba Intabex je bila takrat del skupine družb Intabex, ki jo je aprila 1997 prevzela tožeča stranka.

- 6 Komisija Evropskih skupnosti, ki je razpolagala z informacijami, da naj bi španski predelovalci in proizvajalci surovega tobaka kršili člen 81 ES, je 3. in 4. oktobra 2001 v skladu s členom 14 Uredbe št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prve uredbe o izvajanju členov [81 ES] in [82 ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 3) opravila preiskave v prostorih treh izmed teh predelovalcev, in sicer v prostorih družb Agroexpansión, Cetarsa in WWTE ter v prostorih Asociación Nacional de Empresas Transformadoras de Tabaco (v nadaljevanju: Anetab).

- 7 Komisija je 3. oktobra 2001 opravila preiskave tudi v prostorih obrtne zbornice za tobak in evropske zveze predelovalcev tobaka ter 5. oktobra 2001 v prostorih Federación nacional de cultivadores de tabaco (v nadaljevanju: FNCT).

- 8 Predelovalci in združenje Anetab so na podlagi Obvestila Komisije o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primeru kartelov (UL 1996, C 207, str. 4, v nadaljevanju: obvestilo o ugodni obravnavi) z dopisom z dne 16. januarja 2002 Komisiji sporočili željo po sodelovanju.
- 9 Komisiji so z dopisom z dne 21. januarja 2002 posredovali nekatere podatke.
- 10 Družbe Agroexpansión, Cetarsa in WWTE so z dopisi z dne 15. februarja 2002, družba Taes pa z dopisom z dne 18. februarja 2002 Komisiji predložile nekatere dodatne informacije.
- 11 Potem je Komisija na podlagi člena 11 Uredbe št. 17 predelovalcem, združenju Anetab in zvezi FNCT poslala več zahtev po informacijah. Prav tako je zahtevala informacije od španskega ministrstva za kmetijstvo, ribištvo in prehrano glede španske ureditve na področju kmetijskih proizvodov.
- 12 Komisija je 11. decembra 2003 uvedla postopek, na katerega se nanaša ta zadeva, in sprejela obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki ga je naslovila na 20 podjetij oziroma združenj, med katerimi so bili predelovalci, tožeča stranka, družba Intabex, združenje Anetab, zveza FNCT in družba Deltafina SpA. Deltafina je italijanska družba, katere glavni dejavnosti sta prva predelava surovega tobaka v Italiji in trženje predelanega tobaka. Spada v isto skupino podjetij kot družba Taes, to je skupina, ki jo vodi ameriška družba Universal Corp.
- 13 Zadevna podjetja in združenja so vpogledala v preiskovalni spis Komisije, ki jim je bil kot kopija poslan na zgoščenki, in so v odgovor na očitke Komisije predložila pisne pripombe.

- 14 Zaslišanje je potekalo 29. marca 2004.
- 15 Po tem, ko je vprašala za mnenje Svetovalni odbor za omejevalna ravnanja in monopole ter glede na končno poročilo pooblaščenca za zaslišanje, je Komisija 20. oktobra 2004 sprejela Odločbo C(2004) 4030 konč. v zvezi s postopkom na podlagi člena 81(1) [ES] (zadeva COMP/C.38.238/B.2 – Surovi tobak – Španija) (v nadaljevanju: izpodbijana odločba), katere povzetek je objavljen v Uradnem listu Evropske unije z dne 19. aprila 2007 (UL L 102, str. 14).

2. Izpodbijana odločba

- 16 Izpodbijana odločba se nanaša na dva kartela, ki sta bila ustanovljena in sta se izvajala na španskem trgu surovega tobaka.
- 17 Cilj prvega kartela, v katerem so sodelovali predelovalci in družba Deltafina, je bil med letoma 1996 in 2001 vsako leto določiti (najvišjo) povprečno dobavno ceno za vsako sorto surovega tobaka, za vse kakovosti skupaj, in razdeliti količine vsake sorte surovega tobaka, ki jih je lahko vsak predelovalec kupil pri proizvajalcih (glej zlasti točke od 74 do 76 in 276 obrazložitve izpodbijane odločbe). Med letoma 1999 in 2001 so se predelovalci in družba Deltafina dogovorili tudi o cenovnih razredih glede na stopnjo kakovosti vsake sorte surovega tobaka, ki so bili navedeni v tabelah, priloženih k „pogodbam o pridelovanju“, in o „dodatnih pogojih“, in sicer povprečni najnižji ceni na proizvajalca in na skupino proizvajalcev (glej zlasti točke od 77 do 83 in 276 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 18 V nadaljevanju bo kartel, ki je opisan v točki 17 zgoraj, imenovan „kartel predelovalcev“.

- 19 Drugi kartel, ki je opisan v izpodbijani odločbi, se nanaša na tri kmetijske sindikate v Španiji, in sicer na Asociación agraria de jóvenes agricultores (v nadaljevanju: ASAJA), Unión de pequeños agricultores (v nadaljevanju: UPA) in Coordinadora de organizaciones de agricultores y ganaderos (v nadaljevanju: COAG) ter na Confederación de cooperativas agrarias de España (v nadaljevanju: CCAE). Cilj tega kartela med letoma 1996 in 2001 je bil vsako leto določiti cenovne razrede glede na stopnjo kakovosti vsake sorte surovega tobaka, navedene v tabelah, ki so bili priloženi k „pogodbam o pridelovanju“, in „dodatne pogoje“ (glej zlasti točke od 77 do 83 in 277 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 20 V nadaljevanju bo kartel, ki je opisan v točki 19 zgoraj, imenovan „kartel zastopnikov proizvajalcev“.
- 21 V izpodbijani odločbi je Komisija menila, da vsak od teh kartelov pomeni enotno in trajajočo kršitev člena 81(1) ES (glej zlasti točke od 275 do 277 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 22 V členu 1 izpodbijane odločbe je Komisija odgovornost za kartel predelovalcev pripisala tem predelovalcem, družbi Deltafina, tožeči stranki in matičnim družbam družbe WWTE, in sicer družbam Standard Commercial Corp. (v nadaljevanju: SCC), Standard Commercial Tobacco Co., Inc. (v nadaljevanju: SCTC) in Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd (v nadaljevanju: TCLT), odgovornost za kartel zastopnikov proizvajalcev pa sindikatom ASAJA, UPA in COAG ter konfederaciji CCAE (v nadaljevanju skupaj: zastopniki proizvajalcev).
- 23 V členu 2 izpodbijane odločbe je Komisija tem podjetjem in zastopnikom proizvajalcev naložila, naj takoj – če še niso – prenehajo s kršitvami, opredeljenimi v členu 1, in naj se vzdržijo omejevalnih ravnanj, ki imajo enak ali enakovreden cilj ali učinek.

- 24 V členu 3 izpodbijane odločbe je Komisija navedenim podjetjem in zastopnikom proizvajalcev naložila globe, pri čemer je tožečo stranko štela za solidarno odgovorno za plačilo globe, naložene družbama Agroexpansión in SCC, družbi SCTC in TCLT pa za plačilo globe, naložene družbi WWTE (glej točki 61 in 62 spodaj).

3. Naslovniki izpodbijane odločbe

- 25 Točka 2.4 obrazložitve izpodbijane odločbe se nanaša na to, kdo so naslovniki odločbe (točke od 357 do 400 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 26 Najprej je Komisija v tej točki navedla, da je bilo ugotovljeno, da so predelovalci in družba Deltafina neposredno sodelovali v kartelu predelovalcev, zastopniki proizvajalcev pa v kartelu zastopnikov proizvajalcev, tako da vsako izmed teh podjetij in združenj „nosi odgovornost za kršitev in je zaradi tega naslovnik [izpodbijane odločbe]“ (točki 357 in 358 obrazložitve izpodbijane odločbe). V točkah od 359 do 369 obrazložitve te odločbe je Komisija natančneje opredelila vlogo družbe Deltafina v kartelu predelovalcev.
- 27 Nato je Komisija preučila vprašanje, ali je matični družbi mogoče pripisati odgovornost za kršitev hčerinske družbe, pri čemer je poudarila, da se to vprašanje v obravnavani zadevi postavlja v treh primerih, in sicer glede družb Agroexpansión, WWTE in Taes (točke od 370 do 400 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 28 Glede tega je opozorila na načela, ki jih je po njenem mnenju treba uporabiti v obravnavani zadevi (točke od 371 do 374 obrazložitve izpodbijane odločbe).

29 Navedla je zlasti to:

- za odločitev, ali je matični družbi mogoče pripisati odgovornost za nezakonita ravnanja njene hčerinske družbe, je treba ugotoviti, da slednja „svojeja ravnanja na trgu ne določa samostojno, temveč v glavnem sledi navodilom, ki ji jih daje matična družba“ (sodba Sodišča z dne 14. julija 1972 v zadevi Imperial Chemical Industries proti Komisiji, 48/69, Recueil, str. 619, točki 132 in 133);

- kadar ima matična družba v lasti celoten kapital svoje hčerinske družbe, je mogoče v skladu z ustaljeno sodno prakso upravičeno sklepati, da matična družba dejansko odločilno vpliva na ravnanje hčerinske družbe (sodbi Sodišča z dne 25. oktobra 1983 v zadevi AEG-Telefunken proti Komisiji, 107/82, Recueil, str. 3151, točka 50, in z dne 16. novembra 2000 v zadevi Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji, C-286/98 P, Recueil, str. I-9925, točka 29; sodba Splošnega sodišča z dne 20. aprila 1999 v združenih zadevah Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, imenovana PVC II, od T-305/94 do T-307/94, od T-313/94 do T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 in T-335/94, Recueil, str. II-931, točki 961 in 984);

- to domnevo je mogoče potrditi s „posebnimi dejavniki, ki so značilni za nekatere zadeve“;

- v primeru hčerinskih družb, ki niso pod stoddotnim nadzorom matičnih družb, lahko matična družba po mnenju Sodišča vpliva na politiko svoje hčerinske družbe, če ima takrat, ko je storjena kršitev, v lasti večino njenega kapitala (zgoraj navedena sodba Imperial Chemical Industries proti Komisiji, točka 136) ali če je „redno“ obveščena o ravnanjih te hčerinske družbe in neposredno določa njeno ravnanje (zgoraj navedena sodba AEG-Telefunken proti Komisiji, točka 52);

- na podlagi ustaljene sodne prakse je treba pojem podjetja v kontekstu konkurenčnega prava razumeti, kot da označuje gospodarsko enoto glede na predmet zadevnega sporazuma, čeprav s pravnega vidika to gospodarsko enoto sestavlja več fizičnih ali pravnih oseb (sodba Splošnega sodišča z dne 20. marca 2002 v zadevi HFB in drugi proti Komisiji, T-9/99, Recueil, str. II-1487, točka 66, s sklicevanjem na sodbo Sodišča z dne 12. julija 1984 v zadevi Hydrotherm Gerätebau, 170/83, Recueil, str. 2999, točka 11).

- 30 Komisija je nato, pred natančnejšo preučitvijo položaja družb Agroexpansión in WWTE, v točki 375 obrazložitve izpodbijane odločbe navedla:

„V tej zadevi ameriške multinacionalke nadzirajo tri izmed štirih španskih predelovalcev surovega tobaka (do 100 % ali do 90 %). Poleg tega obstajajo druga dejstva, ki potrjujejo domnevo, da je treba ravnanje družb Agroexpansión in WWTE pripisati njunima matičnima družbama. V tem primeru je treba obe družbi – matično družbo in njeno hčerinsko družbo – šteti za solidarno odgovorni za kršitve, ki so bile ugotovljene v [izpodbijani] odločbi.“

- 31 Komisija je v točki 376 obrazložitve izpodbijane odločbe dodala:

„[Nasprotno pa] je bilo po tem, ko je bilo poslano obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah in so bile stranke zaslišane, ugotovljeno, da dokazi iz spisa ne morejo upravičiti podobnega sklepa glede udeležb družb Universal [...] in Universal Leaf [Tobacco Co. Inc.] v družbah Taes in Deltafina. [Razen] lastniške povezave med matičnimi družbami in njihovimi hčerinskimi družbami, spis namreč ne vsebuje nobenega indica, ki bi kazal na dejansko udeležbo družb Universal [...] in Universal Leaf pri dejanjih, ki so bila preučena v [izpodbijani odločbi]. Zato ne bi bilo primerno, da bi jih v tej zadevi uvrstili med naslovnike odločbe. Enak sklep velja *a fortiori* za družbo

Intabex, saj gre pri njeni stoddstotni udeležbi v družbi Agroexpansi3n le za finan3no udeleŹbo.“

32 V to3kah od 377 do 386 obrazloŹitve izpodbijane odlo3be je Komisija preu3ila primer druŹbe Agroexpansi3n in skupine Dimon.

33 Komisija je zlasti izpostavila, da je druŹba Agroexpansi3n od druge polovice leta 1997 popolnoma pod nadzorom toŹe3e stranke, in sicer posredno, prek h3erinske druŹbe Intabex, ki je v njeni stoddstotni lasti (to3ka 377 obrazloŹitve izpodbijane odlo3be). Iz tega je sklepala, da je bilo upravi3eno domnevati, da je, vsaj od takrat, toŹe3a stranka odlo3ilno vplivala na ravnanje druŹbe Agroexpansi3n (to3ka 378, prvi stavek, obrazloŹitve izpodbijane odlo3be). Komisija je dodala, da drugi dejavniki iz njenega spisa, opisani v to3ki 379 obrazloŹitve izpodbijane odlo3be, potrjujejo „domnevo[, da je toŹe3a stranka] lahko izvajala odlo3ilen vpliv (to3ka 378, drugi stavek, obrazloŹitve izpodbijane odlo3be). Komisija je v to3ki 380 obrazloŹitve izpodbijane odlo3be navedla, da iz navedenega izhaja, da „je bila [toŹe3a stranka] obveŹ3ena o ravnanjih h3erinske druŹbe, ki so predmet te odlo3be, in kontekstu, v katerem so potekala, in ker ima [toŹe3a stranka] od leta 1997 [v lasti] celoten kapital h3erinske druŹbe, je lahko dejansko vplivala na ravnanje h3erinske druŹbe“. V to3ki 382 je pojasnila, da „bi morala [d]ejstva, na katera je druŹba Agroexpansi3n v svoji korespondenci opozorila [toŹe3o stranko], pri tej izzvati takojŹen odziv, bodisi tako, da bi se dovolj distancirala od vseh moŹnih krŹitev pravil konkurence, bodisi da bi zahtevala, da uprava druŹbe Agroexpansi3n preneha z vsakim potencialno protikonkuren3nim ravnanjem“, nato pa ugotovila, da „[toŹe3a stranka] ni storila ni3esar v tej smeri“.

- 34 Poleg tega je Komisija v točki 381 obrazložitve izpodbijane odločbe za neutemeljne štela trditve, ki jih je tožeča stranka navedla v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, da bi dokazala, da je družba Agroexpansión na trgu ravnala samostojno.
- 35 Nazadnje je Komisija zavrnila trditev tožeče stranke, da je Komisija kršila načelo prepovedi diskriminacije, ker ji je pripisala odgovornost za kršitve njene hčerinske družbe, medtem ko tega ni storila glede matične družbe družbe Cetarsa, to je družbe Sociedad estatal de participaciones industriales (v nadaljevanju: Sepi). Komisija je to različno obravnavanje utemeljila s tem, da v nasprotju s trditvami tožeče stranke „[njen] spis [...] ne vsebuje neposrednih komunikacij med družbama Cetarsa in Sepi, ki bi se nanašale na predmet obravnavane zadeve“, da „je videti, da je udeležba družbe Sepi v družbi Cetarsa v bistvu le finančna udeležba, kar je podobno povezavi med družbama Intabex in Agroexpansión“, da „je v družbi Cetarsa (v nasprotju z družbo Agroexpansión) zbrana celotna dejavnost predelave tobaka skupine Sepi in se iz istega razloga očitno upravlja ločeno“ in, nazadnje, da „družba Cetarsa ni v stoddstotni lasti družbe Sepi“ (točka 384 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 36 Na podlagi različnih dejavnikov je Komisija sklepala, da je tožečo stranko „treba šteti za odgovorno skupaj z družbo Agroexpansión za ravnanje slednje, ki je bilo ugotovljeno z [izpodbijano odločbo] za obdobje od druge polovice leta 1997 do 10. avgusta 2001“ (točka 386 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 37 V točkah od 387 do 400 obrazložitve izpodbijane odločbe je Komisija preučila primer družbe WWTE. Ugotovila je, da sta jo v obdobju od leta 1995 do maja 1998 skupaj nadzirali družba SCC (prek družb SCTC in TCLT) in predsednik družbe WWTE ter njegova družina, in navedla vrsto dejavnikov, ki naj bi dokazovali, da so družba SCC „in/ali njene hčerinske družbe“ v tem obdobju dejansko vplivale na ravnanje družbe WWTE v Španiji (točka 391 obrazložitve izpodbijane odločbe). Komisija je glede obdobja od maja 1998 do sprejetja izpodbijane odločbe navedla vrsto dejavnikov, ki naj bi dokazovali, da je imela družba SCC, bodisi neposredno bodisi prek družb SCTC in

TCLT, izključen nadzor nad družbo WWTE in je odločilno vplivala na njeno poslovno politiko. Dodala je, da „[a]rgumenti, ki jih je družba SCC navedla v svojem odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, glede tega ne upravičujejo drugačnega zaključka“ (točka 399 obrazložitve izpodbijane odločbe). Glede na te različne dejavnike je Komisija ugotovila, da so „SCC in/ali njene hčerinske družbe“ vsaj od leta 1996 odločilno vplivale na poslovno politiko družbe WWTE in jih je zato treba šteti za solidarno odgovorne za očitana ji ravnanja in spadajo med naslovnike izpodbijane odločbe (točka 400 obrazložitve izpodbijane odločbe).

4. Določitev glob

- 38 V točkah od 404 do 458 obrazložitve izpodbijane odločbe je Komisija preučila vprašanje glob, ki jih je treba naložiti naslovníkom te odločbe.
- 39 Komisija je globe določila na podlagi teže in trajanja zadevnih kršitev oziroma na podlagi meril, ki sta izrecno omenjeni v členu 23(3) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205) in členu 15(2) Uredbe št. 17, ki je, kot je navedeno v izpodbijani odločbi, veljala v času zadevnih kršitev (točki 404 in 405 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 40 Da bi določila globo za vsakega naslovníka, je Komisija uporabila metodologijo iz Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in člen[om] 65(5) [PJ] (UL 1998, C 9, str. 3, v nadaljevanju: Smernice), čeprav se nanje

izrecno ne klicuje. Komisija je v izpodbijani odločbi prav tako ugotavljala, ali oziroma koliko so naslovniki upoštevali zahteve iz obvestila o ugodni obravnavi.

Izhodiščni znesek glob

- 41 Komisija je najprej v točki 414 obrazložitve izpodbijane odločbe kršitve opredelila kot „zelo resne“, potem ko je v točkah od 408 do 413 obrazložitve te odločbe preučila njihovo naravo, njihov dejanski vpliv na trg, obseg zadevnega geografskega trga in velikost trga zadevnega proizvoda.
- 42 Komisija je nato v točki 415 obrazložitve izpodbijane odločbe menila, da je treba „upoštevati posamezno breme vsakega podjetja in torej dejanski vpliv njegovega nezakonitega ravnanja na konkurenco, da bi bil odvrtačen učinek vsakemu podjetju naložene globe sorazmeren njegovemu sodelovanju pri nezakonitem ravnanju, ki ga je treba kaznovati“.
- 43 Komisija je razlikovala med kartelom predelovalcev (točke od 416 do 424 obrazložitve izpodbijane odločbe) in kartelom zastopnikov proizvajalcev (točke od 425 do 431 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 44 Komisija je glede kartela predelovalcev ugotovila, prvič, da „je treba globe določiti ob upoštevanju sodelovanja pri nezakonitem ravnanju in položaja na trgu, ki ga uživa vsaka od vpletenih strank“ (točka 416 obrazložitve izpodbijane odločbe).

- 45 Glede tega je Komisija navedla, „da se za Deltafino zaradi njenega pomembnega tržnega položaja glavnega kupca španskega predelanega tobaka določi najvišji izhodiščni znesek“ (točka 417 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 46 Glede predelovalcev je Komisija ugotovila, da se njihovo „sodelovanje“ pri nezakonitih ravnanjih „lahko na splošno obravnava kot podobno“ (točka 418 obrazložitve izpodbijane odločbe). Vendar pa je menila, da je treba upoštevati njihove različne velikosti in tržne deleže in jih na podlagi tega razdeliti v tri skupine.
- 47 Tako je Komisija družbo Cetarsa uvrstila v prvo skupino – ki jo je opredelila kot „posebno“ – ker je bila ta „daleč največja španska predelovalka“, zato ji je bilo treba naložiti najvišji izhodiščni znesek globe (točka 419 obrazložitve izpodbijane odločbe). Družbi Agroexpansión in WWTE je uvrstila v drugo skupino, pri čemer je navedla, da ima vsaka od njiju približno 15-odstotni tržni delež, zato jima je treba naložiti isti izhodiščni znesek globe (točka 420 obrazložitve izpodbijane odločbe). Nazadnje, družbo Taes je uvrstila v tretjo skupino, ker ima samo 1,6-odstotni tržni delež, zato ji je bilo treba naložiti najnižji izhodiščni znesek globe (točka 421 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 48 Drugič, Komisija je menila, da je treba uporabiti množitelj 1,5 – ali povišanje za 50 % – izhodiščnega zneska, določenega družbi WWTE in množitelj 2 – ali povišanje za 100 % – izhodiščnega zneska, določenega družbi Agroexpansión, da bi tako globi zagotovila dovolj odvrčalni učinek (točka 423 obrazložitve izpodbijane odločbe). Menila je namreč, da bi bilo treba upoštevati dejstvo, da ta dva pridelovalca, kljub njunemu relativno omejenemu tržnemu deležu na španskem trgu nakupa surovega tobaka, pripadata multinacionalkam, ki imajo precejšnjo gospodarsko in finančno moč in da „sta delovala na podlagi odločilnega vpliva njunih matičnih podjetij“ (točka 422 obrazložitve izpodbijane odločbe).

49 Komisija je v točki 424 obrazložitve izpodbijane odločbe glede na te različne dejavnike izhodiščne zneske glob za predelovalce in družbo Deltafina določila tako:

- Deltafina: 8.000.000 EUR;

- Cetarsa: 8.000.000 EUR;

- Agroexpansión: $1.800.000 \text{ EUR} \times 2 = 3.600.000 \text{ EUR}$;

- WWTE: $1.800.000 \text{ EUR} \times 1,5 = 2.700.000 \text{ EUR}$;

- Taes: 200.000 EUR.

50 Komisija je glede kartela zastopnikov proizvajalcev menila, da je vsakemu izmed njih primerno naložiti le simbolično globo 1000 EUR (točki 425 in 430 obrazložitve izpodbijane odločbe). Svoje stališče je obrazložila s tem, da „bi lahko pravni okvir, ki spremlja skupno pogajanje o standardnih pogodbah, spodbudil znatno stopnjo negotovosti glede zakonitosti ravnanja zastopnikov proizvajalcev in predelovalcev ravno v kontekstu skupnega pogajanja o standardnih pogodbah“ (točka 428 obrazložitve izpodbijane odločbe), in se ob tem opirala na nekatere dejavnike, navedene v točki 427 obrazložitve izpodbijane odločbe. Prav tako je opozorila, da so bili „obstoj in rezultati pogajanj o standardnih pogodbah [...] po navadi javni in noben organ pred začetkom teh postopkov nikoli ni dvomil o njihovi združljivosti bodisi z zakonodajo Skupnosti bodisi s špansko zakonodajo“ (točka 429 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Osnovni znesek globe

51 Komisija je v točkah 432 in 433 obrazložitve izpodbijane odločbe preučila vprašanje trajanja kršitve, ki se očita predelovalcem in družbi Deltafina. Trajanje kršitve je določila na pet let in štiri mesece, kar je dolgotrajna kršitev. Zato je za 50 % povišala izhodiščni znesek globe, naložene vsakemu od predelovalcev in družbi Deltafina.

52 Zato so bili osnovni zneski glob naslednji:

- Deltafina: 12.000.000 EUR;

- Cetarsa: 12.000.000 EUR;

- Agroexpansión: 5.400.000 EUR;

- WWTE: 4.050.000 EUR;

- Taes: 300.000 EUR;

- ASAJA: 1000 EUR;

- UPA: 1000 EUR;

- COAG: 1000 EUR;

- CCAE: 1000 EUR (točka 434 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Obteževalne in olajševalne okoliščine

- ⁵³ Osnovni znesek globe, naložene družbi Deltafina, je bil zaradi obteževalnih okoliščin povišan za 50 %, saj je imelo to podjetje v kartelu predelovalcev vodilno vlogo (točki 435 in 436 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- ⁵⁴ Komisija je iz naslova olajševalnih okoliščin v točki 437 obrazložitve izpodbijane odločbe opozorila, da „[bi se lahko] isti dejavniki, navedeni v točkah od 427 do 429 [obrazložitve izpodbijane odločbe], uporabili za ravnanje predelovalcev samo glede njihovih javnih pogajanj in sklepanja standardnih pogodb (zlasti pogajanj o cenovnih razredih in dodatnih pogojih) z zastopniki proizvajalcev“.
- ⁵⁵ Komisija je v točki 438 obrazložitve izpodbijane odločbe dodala, da je kar zadeva „tajne“ sporazume o (najvišji) povprečni dobavni ceni in o razdelitvi količine vsake sorte surovega tobaka, ki so jih sklenili predelovalci, njihovo ravnanje „precej preseгло

področje delovanja zadevnega pravnega okvira za javna pogajanja in sporazume z zastopniki proizvajalcev“. Vendar je priznala, da so „javna pogajanja in sporazumi z zastopniki proizvajalcev določali, vsaj v neki meri, materialni okvir (zlasti glede priložnosti, da se uskladijo in sprejmejo skupno stališče), v katerem so predelovalci lahko razvili, poleg skupnega stališča, ki so ga sprejeli pri javnih pogajanj, tajno strategijo v zvezi z (najvišjimi) povprečnimi dobavnimi cenami in količinami“.

- 56 Na podlagi dejavnikov, omenjenih v točkah 54 in 55 zgoraj, se je Komisija odločila, da za 40 % zniža osnovni znesek globe, ki je bil naložen predelovalcem in družbi Deltafina (točka 438 obrazložitve izpodbijane odločbe). Osnovni znesek globe, naložene družbi Agroexpansión je bil tako znižan na 3.240.000 EUR (točka 439 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Zgornja meja globe, določena v členu 23(2) Uredbe št. 1/2003

- 57 Komisija je v točkah od 440 do 447 obrazložitve izpodbijane odločbe preučila, ali je bilo treba tako določen osnovni znesek za različne naslovnike prilagoditi, da ne bi presegel meje 10 % prometa, določene v členu 23(2) Uredbe št. 1/2003.
- 58 Komisija je v točki 441 obrazložitve izpodbijane odločbe pojasnila, da kadar zadevne družbe pripadajo skupini in je bilo ugotovljeno, da so matične družbe teh družb nanje odločilno vplivale in da so zato te matične družbe solidarno odgovorne za plačilo

glob, naloženih njihovim hčerinskim družbam, je treba za določitev navedene zgornje meje upoštevati svetovni promet skupine.

- 59 Po tem, ko je v točki 442 obrazložitve izpodbijane odločbe opozorila, da je tožeča stranka solidarno odgovorna za plačilo globe, naložene družbi Agroexpansión, je Komisija v točki 446 obrazložitve te odločbe menila, da zneska navedene globe ni treba prilagoditi, saj je konsolidirani promet tožeče stranke v letu 2003 znašal 1.271.700.000 ameriških dolarjev (USD). Znesek globe družbe Agroexpansión je pred uporabo obvestila o ugodni obravnavi tako znašal 3.240.000 EUR (točka 447 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Uporaba obvestila o ugodni obravnavi in končni znesek glob

- 60 Komisija je v točkah od 448 do 456 obrazložitve izpodbijane odločbe odločila o uporabi obvestila o ugodni obravnavi v primeru predelovalcev in družbe Deltafina. Družbi Agroexpansión je v skladu s točko D, odstavek 2, prva alineja, tega obvestila odobrila zmanjšanje globe za 20 % (točka 454 obrazložitve izpodbijane odločbe).

- 61 V skladu s členom 23(2) Uredbe št. 1/2003 je Komisija določila zneske glob tako:

– Deltafina: 11.880.000 EUR;

- Cetarsa: 3.631.500 EUR;

- Agroexpansión: 2.592.000 EUR;

- WWTE: 1.822.500 EUR;

- Taes: 108.000 EUR;

- ASAJA: 1000 EUR;

- UPA: 1000 EUR;

- COAG: 1000 EUR;

- CCAE: 1000 EUR (točka 458 obrazložitve izpodbijane odločbe).

⁶² Tožeči stranki se je pripisala solidarna odgovornost za plačilo globe, naložene družbi Agroexpansión, družbam SCC, SCTC in TCLT pa za plačilo globe, naložene družbi WWTE (točka 458 obrazložitve izpodbijane odločbe in člen 3 izpodbijane odločbe).

Postopek in predlogi strank

- 63 Družbe SCC, SCTC in TCLT so 21. januarja 2005 zoper izpodbijano odločbo vložile ničnostno tožbo (T-24/05), družba WWTE pa je vložila tožbo za zmanjšanje globe, ki ji je bila naložena s to odločbo (zadeva T-37/05).
- 64 Tožbo za zmanjšanje globe, ki ji je bila naložena z izpodbijano odločbo, je 22. januarja 2005 vložila tudi družba Agroexpansi3n (zadeva T-38/05).
- 65 Tožeča stranka je 28. januarja 2005 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila to tožbo.
- 66 Tožeča stranka je 1. avgusta 2005 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila vlogo, s katero je predlagala združitve te zadeve z zadevami T-24/05, T-37/05 in T-38/05.
- 67 Komisija je z dopisom, ki ga je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila 7. septembra 2005, temu sodišču sporočila, da meni, da združitve štirih zadev ne bi omogočila občutnega izboljšanja učinkovitosti postopka in da odločitev o tem, ali naj se ugoti predlogu za združitve zadev ali ne, prepušča presoji tega sodišča.
- 68 Splošno sodišče predlogu za združitve zadev ni ugodilo.
- 69 Splošno sodišče (četrti senat) je na podlagi poročila sodnika poročevalca odločilo, da začne ustni postopek, in je v okviru ukrepov procesnega vodstva iz člana 64 Poslovnika Komisijo pozvalo, naj odgovori na nekatera vprašanja. Komisija je to zahtevo izpolnila v postavljenem roku.

70 Stranke so na obravnavi 17. junija 2009 podale ustne navedbe in odgovorile na vprašanja Splošnega sodišča.

71 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:

- člene 1, 3 in 5 izpodbijane odločbe razglasi za nične v delih, ki se nanašajo nanjo;
- podredno, zmanjša globo, ki jo je Komisija naložila družbi Agroexpansión in solidarno tožeči stranki;
- Komisiji naloži plačilo stroškov.

72 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

- tožbo zavrne, razen tretjega tožbenega razloga, ki mu je treba delno ugoditi;
- tožeči stranki naloži plačilo njenih stroškov in dela stroškov Komisije ali, podredno, vsaki stranki naloži plačilo njenih stroškov.

Pravo

- ⁷³ Tožeča stranka v podporo tožbi navaja štiri tožbene razloge, ki so:
- prvi, kršitev člena 81(1) ES, člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 in načela sorazmernosti;
  - drugi, kršitev načela sorazmernosti in načela osebne odgovornosti;
  - tretji, kršitev načela sorazmernosti in načela osebne odgovornosti ter člena 23(2) Uredbe št. 1/2003;
  - četrti, kršitev načela zaupanja v pravo.
- ⁷⁴ Tožeča stranka je na obravnavi navedla dodatni tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev obveznosti obrazložitve.
- ⁷⁵ Na prvi, drugi in peti tožbeni razlog se tožeča stranka v bistvu sklicuje za utemeljitev predlogov za razglasitev delne ničnosti izpodbijane odločbe. Tretji in četrti tožbeni razlog navaja v podporo predlogov za spremembo te odločbe.

76 Peti tožbeni razlog bo obravnavan po prvem, tretji pa po četrtem tožbenem razlogu.

1. Prvi tožbeni razlog: kršitev člena 81(1) ES, člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 in načela sorazmernosti

Trditve strank

77 Tožeča stranka trdi, da je Komisija storila očitno napako, ker je menila, da je tožeča stranka v obdobju kršitve odločilno vplivala na družbo Agroexpansión in jo zaradi tega štela za solidarno odgovorno za kršitev. Po mnenju tožeče stranke Komisija zato ni bila upravičena nanjo nasloviti izpodbijano odločbo in se pri uporabi zgornje meje 10 % prometa iz člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 opreti na njen celotni promet.

78 V podporo svojih trditev tožeča stranka trdi, prvič, da iz sodne prakse in prakse odločanja Komisije izhaja, da samo dejstvo, da ima matična družba v lasti ves kapital hčerinske družbe, ne zadošča, da bi se ji pripisala odgovornost za kršitev slednje. Poleg tega naj bi bilo treba jasno dokazati, da je ta matična družba neposredno sodelovala pri zadevnih nezakonitih ravnanjih, da je odgovorna za njihovo izvajanje, da se je udeleževala sestankov kartela ali da je bila neposredno udeležena pri kršitvi, na primer z dajanjem navodil hčerinski družbi za storitev kršitve. Tožeča stranka se sklicuje zlasti na točki 28 in 29 zgoraj v točki 29 navedene sodbe Kopperbergs Bergslags proti Komisiji.

- 79 Drugič, tožeča stranka trdi, da dejavniki, na katere se Komisija sklicuje v točki 379 obrazložitve izpodbijane odločbe, ne dokazujejo, da je odločilno vplivala na ravnanje družbe Agroexpansión. Zlasti zavrača trditve Komisije, da je bila obveščena o zadevnih nezakonitih ravnanjih.
- 80 V zvezi s tem tožeča stranka, prvič, zanika, da je prejela „poročila o dejavnostih“ in „poročila s terena“, navedena v tej točki obrazložitve. Trdi, da če so bila ta poročila sistematično prevedena v angleščino, je bilo to zato, da bi se enemu članu upravnega odbora družbe Agroexpansión, T., ki ne govori špansko, olajšalo opravljanje njegovih nalog. Zanika, da bi bil ta član upravnega odbora imenovan, da bi v njem predstavljal interese skupine Dimon, in pojasnjuje, da je bil poleg tega zaradi uvedbe postopka proti nekdanjim delničarjem družbe Intabex začasno razrešen vseh funkcij v okviru te skupine.
- 81 Drugič, tožeča stranka zavrača trditve iz iste točke obrazložitve, da obstajajo številni dopisi družbe Agroexpansión, s katero ta tožečo stranko obvešča o zadevnih nezakonitih ravnanjih. Zlasti telefaks z dne 14. decembra 1998, ki ga je poslal B., generalni direktor družbe Agroexpansión, naj ne bi bil naslovljen na tožečo stranko, ampak na D., „zaposlenega v finančnem oddelku družbe Dimon International, Inc.“, in naj bi vseboval le informacije glede pogodbe o prodaji predelanelega tobaka, sklenjene med družbama Agroexpansión in Deltafina. Kar zadeva elektronsko sporočilo, ki ga je B. 30. oktobra 2000 poslal S., naj bi bil njegov glavni namen slednjega obvestiti o nevarnosti stavke proizvajalcev tobaka. Poleg tega, v skladu s trditvami tožeče stranke S. ni bil zaposlen pri njej, ampak pri družbi Dimon International Services, bil je zadolžen za usklajevanje prodaje predelanelega tobaka v Evropi in ni bil član upravnega odbora ali vodja katere koli družbe iz skupine Dimon. Enako naj bi veljalo glede elektronskega sporočila, ki ga je B. 9. maja 2001 poslal S.

- 82 Tretjič, glede drugih dopisov, navedenih v točki 379 obrazložitve izpodbijane odločbe, tožeča stranka trdi, da se nobeden od njih ne nanaša neposredno ali posredno na zadevna nezakonita ravnanja ali na politiko nakupa španskega surovega tobaka družbe Agroexpansión.
- 83 Tretjič, tožeča stranka trdi, da je družba Agroexpansión na trgu nakupa surovega tobaka v Španiji vedno delovala kot samostojen gospodarski subjekt in je sama določala svojo poslovno politiko.
- 84 V podporo tej trditvi tožeča stranka po tem, ko je opozorila, da ima družba Agroexpansión „lokalne poslovodne organe“, navaja te dejavnike:
- 18. novembra 1997, ko je posredno, prek družbe Intabex, pridobila 100 % delnic družbe Agroexpansión, je bilo odločeno, da njeni vodilni ohranijo svoje funkcije, zlasti njen ustanovni družbenik in generalni direktor B. (do decembra 2004);
  - v skladu s „pogodbo o poslovanju“, isti dan sklenjeno med družbo Agroexpansión in B. (v nadaljevanju: pogodba o poslovanju), je lahko samo slednji sklepal pogodbe o nakupu surovega tobaka ter določal in izvajal politiko nakupa surovega tobaka te družbe;
  - odločitve, ki jih je sprejel B. v zvezi z nakupom surovega tobaka, niso bile vezane na predhodno soglasje ali naknadno potrditev upravnega odbora družbe Agroexpansión;
  - B. je edini član upravnega odbora družbe Agroexpansión, ki je sodeloval na sestankih z drugimi predelovalci ali proizvajalci surovega tobaka;

- noben od štirih članov upravnega odbora družbe Agroexpansi3n ni bil hkrati 3lan upravnega odbora ali vodstvenih organov tože3e stranke;

- tože3a stranka druŹbi Agroexpansi3n ni dala nobenih ukazov ali navodil v zvezi z navedenimi sestanki ali politiko nakupov te druŹbe;

- nikoli ni uvedla nobenega mehanizma nadzora nad dejavnostjo nakupa druŹbe Agroexpansi3n.

85 Komisija predlaga, naj se prvi toŹbeni razlog zavrne.

86 Prvi3, Komisija trdi, da iz sodne prakse in njene prakse odlo3anja izhaja, da kadar ima matična druŹba v lasti celoten kapital h3erinske druŹbe, je mogo3e domnevati, da matična druŹba dejansko odlo3ilno vpliva na poslovno ravnanje te h3erinske druŹbe in se ji zato lahko pripiše odgovornost za kršitev, ki jo je ta storila. Komisiji torej ni treba predloŹiti dodatnih dokazov. Komisija pojasnjuje, da lahko matična druŹba to domnevo izpodbije, 3e predloŹi zadostne dokaze o tem, da njena h3erinska druŹba na trgu dejansko ravna samostojno.

87 Drugi3, Komisija zanika, da bi tože3a stranka v obravnavani zadevi predloŹila take dokaze. Meni, da to, da ima druŹba Agroexpansi3n lokalne poslovodne organe, samo po sebi ne zadoŹ3a za dokaz, da deluje samostojno, in navaja, da je pogodba o poslovođenju dolo3ala, da je B. podvrŹen „sistemom“ in „postopkom“, ki jih dolo3i upravni odbor te druŹbe.

- 88 Tretjič, Komisija trdi, da njen spis vsebuje dokaze, ki potrjujejo, da je tožeča stranka odločilno vplivala na ravnanje družbe Agroexpansión. Zlasti trdi, da je bil T. imenovan za člana upravnega odbora slednje, da bi v njem predstavljal interese skupine Dimon, in da glede na pomembnost njegovih funkcij v tej skupini ni verjetno, da tožeče stranke nikoli ni obvestil o „poročilih o dejavnostih“ in „poročilih s terena“, navedenih v točki 379 obrazložitve izpodbijane določbe. Komisija dodaja, da poleg teh poročil iz različnih dopisov, vsebovanih v tej točki obrazložitve, izhajajo, da je družba Agroexpansión tožečo stranko obvestila o zadevnih nezakonitih ravnanjih. Nazadnje, drugi dokumenti, navedeni v isti točki obrazložitve, naj bi jasno razkrivali, da je tožeča stranka odločilno vplivala na nekatere bistvene poslovne dejavnosti družbe Agroexpansión, kot so pogajanja in izvajanje pogodb, sklenjenih z družbama Cetarsa in Deltafina, in da jo je njena hčerinska družba obvestila o pogojih nakupa in pravnem okviru, ki veljajo v sektorju surovega tobaka v Španiji.

Presoja Splošnega sodišča

- 89 Spomniti je treba, da konkurenčno pravo zadeva dejavnosti podjetij (sodba Sodišča z dne 7. januarja 2004 v združenih zadevah Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, str. I-123, točka 59) in da pojem podjetja zajema vse subjekte, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne glede na njihovo pravno obliko in način financiranja (sodba Sodišča z dne 28. junija 2005 v združenih zadevah Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točka 112).
- 90 Poleg tega je iz sodne prakse natančno razvidno, da je treba pojem podjetja v tem smislu razumeti, kot da označuje gospodarsko enoto, čeprav s pravnega vidika to gospodarsko enoto sestavlja več fizičnih ali pravnih oseb (sodba Sodišča z dne 14. decembra 2006 v zadevi Confederación Española de Empresarios de Estaciones de

Servicio, C-217/05, ZOdl., str. I-11987, točka 40, in sodba Splošnega sodišča z dne 15. septembra 2005 v zadevi DaimlerChrysler proti Komisiji, T-325/01, ZOdl., str. II-3319, točka 85).

- 91 Kadar tak gospodarski subjekt krši pravila o konkurenci, mora v skladu z načelom osebne odgovornosti odgovarjati za to kršitev (glej v tem smislu sodbe Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točka 145; z dne 16. novembra 2000 v zadevi Cascades proti Komisiji, C-279/98 P, Recueil, str. I-9693, točka 78, in z dne 11. decembra 2007 v zadevi ETI in drugi, C-280/06, ZOdl., str. I-10893, točka 39).
- 92 V zvezi z vprašanjem, v kakšnih okoliščinah je lahko pravni subjekt, ki ni storilec kršitve, vendarle kaznovan, iz ustaljene sodne prakse izhaja, da se ravnanje hčerinske družbe lahko pripiše matični družbi, zlasti kadar – čeprav je ločena pravna oseba – ta hčerinska družba o svojem ravnanju na trgu ne odloča samostojno, ampak večinoma ravna v skladu z navodili matične družbe (zgoraj v točki 29 navedena sodba Sodišča Imperial Chemical Industries proti Komisiji, točki 132 in 133; sodbi z dne 14. julija 1972 v zadevi Geigy proti Komisiji, 52/69, Recueil, str. 787, točka 44, in z dne 21. februarja 1973 v zadevi Europemballage in Continental Can proti Komisiji, 6/72, Recueil, str. 215, točka 15), pri čemer je treba upoštevati zlasti gospodarske, organizacijske in pravne povezave med tema pravnima enotama (glej po analogiji zgoraj v točki 89 navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 117, in zgoraj v točki 91 navedeno sodbo ETI in drugi, točka 49).
- 93 V takem primeru sta namreč matična družba in njena hčerinska družba del iste gospodarske enote in zato tvorita eno samo podjetje v smislu sodne prakse, navedene v točkah 89 in 90 zgoraj. Torej ne odnos napeljevanja h kršitvi med matično in hčerinsko družbo ali celo vpletenost prve v navedeno kršitev, ampak dejstvo, da obe tvorita eno samo podjetje v smislu člena 81 ES, omogoča Komisiji, da naslovi odločbo o naložitvi

glob na matično družbo (sodba Splošnega sodišča z dne 12. decembra 2007 v zadevi Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, T-112/05, ZOdl., str. II-5049, točka 58).

- ⁹⁴ Iz sodne prakse tudi izhaja, da se Komisija ne more zadovoljiti z ugotovitvijo, da ima matična družba možnost izvajanja odločilnega vpliva na ravnanje svoje hčerinske družbe, temveč mora preveriti tudi, ali je do takega vplivanja tudi dejansko prišlo (glej v tem smislu zgoraj v točki 29 navedeni sodbi Imperial Chemical Industries proti Komisiji, točka 137, in AEG-Telefunken proti Komisiji, točka 50).
- ⁹⁵ V posebnem primeru, ko je matična družba stoddstotna lastnica kapitala svoje hčerinske družbe, ki je kršila pravila o konkurenci, ima ta matična družba na eni strani možnost odločilnega vplivanja na ravnanje te hčerinske družbe (glej v tem smislu zgoraj v točki 29 navedeno sodbo Imperial Chemical Industries proti Komisiji, točki 136 in 137), na drugi strani pa obstaja izpodbojna pravna domneva, da ta matična družba dejansko odločilno vpliva na ravnanje svoje hčerinske družbe (glej v tem smislu zgoraj v točki 29 navedeni sodbi AEG-Telefunken proti Komisiji, točka 50, in PVC II, točki 961 in 984).
- ⁹⁶ V teh okoliščinah za domnevo, da matična družba odločilno vpliva na poslovno politiko hčerinske družbe, zadostuje, da Komisija dokaže, da je celoten kapital te hčerinske družbe v lasti matične družbe. Komisija bo lahko tako matično družbo štela za solidarno odgovorno za plačilo globe, naložene njeni hčerinski družbi, razen če ta matična družba, ki je tista, ki mora to domnevo ovreči, ne predloži zadostnih dokazov, da njena hčerinska družba na trgu ravna samostojno (glej v tem smislu zgoraj v točki 29 navedeno sodbo Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji, točka 29).

- 97 Čeprav je res, da se je Sodišče v točkah 28 in 29 zgoraj v točki 29 navedene sodbe Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji poleg stoddstotnega lastništva kapitala hčerinske družbe sklicevalo tudi na druge okoliščine, kot sta neprerekanje vpliva, ki ga izvaja matična družba na poslovno politiko hčerinske družbe, in skupno zastopanje obeh družb v upravnem postopku, ostaja dejstvo, da je Sodišče te okoliščine poudarilo zgolj zato, da bi predstavilo vse dejavnike, s katerimi je Splošno sodišče utemeljilo svoje razlogovanje, in ne zato, da bi uporabo domneve, navedene v točki 95 zgoraj, podredilo predložitvi dodatnih indicov v zvezi z dejanskim vplivanjem matične družbe (sodba Splošnega sodišča z dne 8. oktobra 2008 v zadevi Schunk in Schunk Kohlenstoff-Technik proti Komisiji, T-69/04, ZOdl., str. II-2567, točka 57).
- 98 Nazadnje je treba pojasniti, da je mogoče domnevo, ki izhaja iz lastništva celotnega kapitala, uporabiti ne samo če obstaja neposredna povezava med matično družbo in njeno hčerinsko družbo, temveč tudi v primeru, kakršen je v obravnavani zadevi, ko je ta povezava posredna, prek vmesne hčerinske družbe.
- 99 Poleg tega je treba spomniti, da lahko Komisija v skladu s členom 23(2) Uredbe št. 1/2003 podjetjem, ki so storila kršitev člena 81(1) ES, z odločbo naloži globe, ki ne smejo preseči 10% prometa v predhodnem poslovnem letu vsakega podjetja, udeleženega pri kršitvi. Enaka določba je v členu 15(2) Uredbe št. 17.
- 100 Promet, naveden v teh določbah, se v skladu z ustaljeno sodno prakso glede člena 15(2) Uredbe št. 17 nanaša na celotni promet zadevnega podjetja (sodba Sodišča z dne 7. junija 1983 v združenih zadevah Musique Diffusion française in drugi proti Komisiji, od 100/80 do 103/80, Recueil, str. 1825, točka 119 ; sodbi Splošnega sodišča z dne 29. aprila 2004 v združenih zadevah Tokai Carbon in drugi proti Komisiji, T-236/01, T-239/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 in T-252/01, Recueil,

str. II-1181, točka 367, in z dne 8. julija 2004 v združenih zadevah JFE Engineering in drugi proti Komisiji, T-67/00, T-68/00, T-71/00 in T-78/00, ZOdl., str. II-2501, točka 533), namreč podjetja, ki mu je bila pripisana kršitev in je bilo zaradi tega spoznano za odgovorno (sodbi Splošnega sodišča z dne 20. marca 2002 v zadevi ABB Asea Brown Boveri proti Komisiji, T-31/99, Recueil, str. II-1881, točka 181, in z dne 4. julija 2006 v zadevi Hoek Loos proti Komisiji, T-304/02, ZOdl., str. II-1887, točka 116).

- 101 Pojem „predhodno poslovno leto“ iz člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 je treba razumeti tako, da se nanaša na poslovno leto pred sprejetjem odločbe Komisije, razen v posebnih primerih, v katerih promet tega zadnjega poslovnega leta ne prikaže resničnega gospodarskega položaja zadevnega podjetja in primerne stopnje globe, ki mu jo je treba naložiti (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 7. junija 2007 v zadevi Britannia Alloys & Chemicals proti Komisiji, C-76/06 P, ZOdl., str. I-4405, točke 25, 29 in 30), kar pa v obravnavanem primeru ni tako.
- 102 Iz tega je mogoče sklepati, da je vprašanje, ki se postavlja v okviru tega tožbenega razloga, ali je Komisija upravičeno menila, da so v obravnavani zadevi zadevno podjetje sestavljali družba Agroexpansión in družba, ki je bila na čelu skupine, ki ji ta družba pripada, in sicer tožeča stranka. Če je odgovor na to vprašanje pritrdilen, je treba ob upoštevanju načel, navedenih v točkah od 99 do 101 zgoraj, ugotoviti, da je Komisija v točkah 442 in 446 obrazložitve izpodbijane odločbe pri uporabi zgornje meje 10% prometa pravilno upoštevala konsolidirani promet, ki ga je tožeča stranka ustvarila leta 2003.
- 103 Za preučitev tega vprašanja je treba najprej določiti merila, na podlagi katerih je Komisija v izpodbijani odločbi matični družbi pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila hčerinska družba, in njihovo skladnost z načeli, ki jih je v zvezi s tem razvila sodna praksa, nato pa preveriti, ali je Komisija ta merila pravilno uporabila, ko je ugotovila, da družba Agroexpansión in tožeča stranka skupaj tvorita en sam gospodarski subjekt.

Merila, na podlagi katerih je Komisija v izpodbijani odločbi matični družbi pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila njena hčerinska družba

- ¹⁰⁴ Iz izpodbijane odločbe izhaja, da je za to, da je matični družbi pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila hčerinska družba, ter jo je zaradi tega skupaj s hčerinsko družbo navedla med naslovniki te odločbe in jo razglasila za solidarno odgovorno za plačilo globe, ki je bila naložena tej hčerinski družbi, Komisija navedla spodaj navedene razloge.
- ¹⁰⁵ Komisija je izhajala iz predpostavke, da je tako pripisovanje možno, če sta matična družba in njena hčerinska družba del iste gospodarske enote in zato tvorita eno samo podjetje v smislu člena 81 ES (glej točko 374 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- ¹⁰⁶ Osrednji dejavnik, s katerim je Komisija dokazovala, da sta matična družba in njena hčerinska družba v takem položaju, je neobstoj samostojnosti slednje pri njenem ravnanju na trgu (glej točko 371 obrazložitve izpodbijane odločbe), pri čemer naj bi bil ta neobstoj samostojnosti posledica izvajanja „odločilnega vpliva“ matične družbe na ravnanje njene hčerinske družbe (glej točke 18, 372, 373, 378, 380, 381, 383, 391, 392, 397, 399, 400, 422 in 441 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- ¹⁰⁷ Komisija je glede tega ocenila, da samo ugotovitev, da je imela matična družba možnost odločilnega vplivanja na ravnanje svoje hčerinske družbe, ne zadostuje, ampak da mora dokazati tudi, da je do izvajanja tega vpliva tudi dejansko prišlo (glej zlasti točke 18, 376, 384, 391, 392, 397, 399 in 400 obrazložitve izpodbijane odločbe).

- 108 Tako je, med drugim iz točke 384 obrazložitve izpodbijane odločbe, razvidno, da je Komisija presodila, da družbi Sepi ni bilo treba pripisati odgovornosti za kršitev, ki jo je storila njena hčerinska družba Cetarsa, v kateri je lastnica skoraj 80 % kapitala, ker v njenem spisu ni bilo ničesar, iz česar bi bilo mogoče ugotoviti, da ta hčerinska družba svojega ravnanja na trgu ni določala samostojno.
- 109 Poleg tega je iz točke 18 obrazložitve izpodbijane odločbe razvidno, da Komisija niti družbi Universal niti njeni hčerinski družbi Universal Leaf, ki je v njeni stoddstotni lasti, ni pripisala odgovornosti za kršitve družbe Taes, ki je v 90-odstotni lasti družbe Universal Leaf, saj ni imela zadostnih dokazov za to, da sta dejansko vplivali na družbo Taes.
- 110 Komisija je nameravala ista načela uporabiti tudi pri matičnih družbah družbe WWTE za obdobje pred majem 1998. Tako se je odločila, da bo najprej dokazala, da so matične družbe skupaj s predsednikom družbe WWTE in dvema članoma njegove družine nadzirale to družbo, s čimer je pokazala, da so imele možnost izvajanja odločilnega vpliva na ravnanje te družbe (glej točke od 388 do 391 obrazložitve izpodbijane odločbe). Nato je Komisija na podlagi vrste dokumentov, navedenih v točki 391 obrazložitve izpodbijane odločbe, dokazala, da so te matične družbe dejansko vplivale na ravnanje družbe WWTE (glej točke 391, 392 in 400 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 111 Poleg tega je Komisija poudarila, da je v posebnem položaju, ko je matična družba lastnica celotnega kapitala svoje hčerinske družbe, na podlagi sodne prakse mogoče domnevati, da prva dejansko odločilno vpliva na ravnanje druge (glej točko 372 obrazložitve izpodbijane odločbe).

- 112 Da bi matičnim družbam, ki so v takem položaju, pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila njihova hčerinska družba, pa se je Komisija v tem primeru odločila, da se ne bo sklicevala zgolj na to domnevo, temveč se bo oprla tudi na dejstva, ki naj bi dokazovala, da so te matične družbe dejansko odločilno vplivale na svojo hčerinsko družbo, in ki naj bi tako to domnevo podpirala (glej zlasti točke 372, 375, 376 in 378 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 113 Iz točke 18 obrazložitve izpodbijane odločbe je tako izrecno razvidno, da Komisija krovni matični družbi Universal in posredni matični družbi Universal Leaf družbe Deltafina, čeprav sta jo stoodstotno nadzirali, ni pripisala odgovornosti za kršitve njune hčerinske družbe, saj ni imela zadostnih dokazov, da sta nanjo dejansko odločilno vplivali. V tem smislu je treba razumeti tudi točko 376 obrazložitve izpodbijane odločbe, čeprav je besedilo te točke obrazložitve oblikovano nekoliko nejasno. Zlasti pa – čeprav je res, da je Komisija v tej točki obrazložitve navedla, da njen spis ne vsebuje „nobenega indica, ki bi kazal na dejansko udeležbo družb Universal [...] in Universal Leaf pri dejanjih, ki so bila preučena v [izpodbijani odločbi]“ – tega besedila, če se razlaga v povezavi s točko 18 obrazložitve te odločbe in postavi v njen kontekst, ni mogoče razlagati tako, da pomeni, da Komisija tema matičnima družbama – ali kateri koli drugi – ni pripisala odgovornosti zaradi tega, ker pri kršitvi nista sodelovali.
- 114 Poleg tega je iz točke 18 obrazložitve izpodbijane odločbe tudi izrecno razvidno, da Komisija družbi Intabex ni pripisala odgovornosti za kršitev družbe Agroexpansión, čeprav je prva drugo popolnoma nadzorovala, ker ni imela zadostnih dokazov o tem, da je prva dejansko odločilno vplivala na drugo, saj je šlo pri njeni udeležbi v njej le za finančno udeležbo (glej tudi točko 376 obrazložitve izpodbijane odločbe).

- 115 Nasprotno pa je Komisija ravno zato, ker naj bi za obdobje po maju 1998 za matične družbe družbe WWTE obstajali taki dokazi, da so bile prve lastnice celotnega – ali le nekaj mesecev skoraj celotnega – kapitala druge, tem matičnim družbam pripisala odgovornost za kršitev (glej zlasti točke 375, 393, 396 in 398 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 116 Enako metodo je nameravala Komisija uporabiti pri tožeči stranki. Da bi ji pripisala odgovornost za kršitev družbe Agroexpansi3n od druge polovice leta 1997, se ni zadovoljila s sklicevanjem na domnevo, ki izhaja iz dejstva, da je imela od takrat v lasti celoten kapital družbe Agroexpansi3n (glej točke 375, 377 in 378 obrazložitve izpodbijane odločbe), temveč je upoštevala tudi nekatere dodatne dejavnike, ki naj bi dokazovali, da je odločilno vplivala na ravnanje te družbe (glej točke 375 in od 378 do 380 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 117 To je mogoče razbrati zlasti iz drugega stavka točke 378 obrazložitve izpodbijane odločbe, čeprav je tam navedeno, da navedeni dodatni dejavniki potrjujejo, da je tožeča stranka „lahko“ izvajala tak vpliv (glej točko 33 zgoraj). Res je, kot je Komisija sama priznala v odgovoru na pisno vprašanje Splošnega sodišča, da bi lahko bil ta stavek „jasnejši“. Vendar ga skupaj s točkama 372 in 377 obrazložitve izpodbijane odločbe in prvim stavkom točke 378 obrazložitve te odločbe ni mogoče razumeti drugače kot v smislu, opisanem v točki 116 zgoraj.
- 118 Nazadnje je Komisija preučila, ali lahko hčerinske družbe (in/ali njihove matične družbe) uspejo s trditvami, ki so jih navedle v svojem odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, da bi dokazale, da na trgu delujejo samostojno (glej zlasti točki 381 in 399 obrazložitve izpodbijane odločbe). Trditve, na katere se sklicuje tožeča stranka, je nato zavrnila kot neprepričljive in navedla zlasti, da „obstoj lokalnega

posloводства v njeni španski hčerinski družbi ne izključuje tega, da lahko [tožeča stranka] odločilno vpliva na to hčerinsko družbo“ (točka 381 obrazložitve izpodbi-jane odločbe).

- 119 Pojasniti je treba, da Komisija metode, predstavljene v točkah od 105 do 107, 111 in 112 zgoraj, ni uporabila le pri krovnih matičnih družbah, temveč tudi pri posrednih matičnih družbah, kot je to glede slednjih razvidno iz obravnave družb Universal Leaf, Intabex, SCTC in TCLT.
- 120 Dodati je treba, da je ta metoda – ne glede na to, ali je bila za tožečo stranko pravilno uporabljena, kar je vprašanje, ki bo preizkušeno kasneje – popolnoma v skladu z načeli, ki jih je glede tega razvila sodna praksa in so omenjena v točkah od 89 do 98 zgoraj.
- 121 Res je, da se v posebnem primeru, ko je matična družba lastnica celotnega kapitala svoje hčerinske družbe, ki je kršila pravila o konkurenci, Komisija ni sklicevala le na domnevo, ki izhaja iz sodne prakse (glej točki 95 in 96 zgoraj), da bi dokazala, da je prva družba dejansko odločilno vplivala na poslovno politiko druge družbe, temveč je upoštevala tudi druga dejstva, s katerimi je to potrdila.
- 122 Vendar je Komisija s tem le zvišala dokazni standard za dokaz, da je bil pogoj dejanskega izvajanja odločilnega vpliva izpolnjen, pri čemer je v celoti upoštevala temeljni pojem gospodarske enote, ki je prisoten v vsej sodni praksi o pripisovanju odgovornosti pravnim osebam, ki sestavljajo eno podjetje.

123 Pojasniti je treba, da se mora Komisija, ko v zadevi, ki se nanaša na kršitev, pri kateri je udeleženih več različnih podjetij, znotraj okvira, ki ga je postavila sodna praksa, sprejme neko metodo za določitev, ali je treba za odgovorne šteti tako hčerinske družbe, ki so dejansko storile to kršitev, kot tudi njihove matične družbe, razen v posebnih primerih, pri tem opreti na ista merila pri vseh teh podjetjih. Komisija mora namreč spoštovati načelo enakega obravnavanja, ki v skladu z ustaljeno sodno prakso zahteva, da se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in da se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno upravičeno (sodba Sodišča z dne 13. decembra 1984 v zadevi Sermide, 106/83, Recueil, str. 4209, točka 28, in sodba Splošnega sodišča z dne 14. maja 1998 v zadevi BPB de Eendracht proti Komisiji, T-311/94, Recueil, str. II-1129, točka 309). Ugotoviti je treba, da Komisija deli to mnenje, saj v točki 384 obrazložitve izpodbijane odločbe navaja, da „čeprav se lahko konkretne okoliščine, zaradi katerih meni, da je matična družba odgovorna za ravnanje svoje hčerinske družbe, razlikujejo od primera do primera, ne gre za kršitev načela prepovedi diskriminacije, dokler se načela o odgovornosti uporabljajo dosledno“.

Obstoj enega samega gospodarskega subjekta med tožečo stranko in družbo Agroexpansión

124 Preučiti je treba, ali je Komisija pravilno uporabila merila iz točk od 105 do 107, 111 in 112 zgoraj, na podlagi katerih je ugotovila, da tožeča stranka in družba Agroexpansión od druge polovice leta 1997 skupaj tvorita en sam gospodarski subjekt, in tožečo stranko zaradi tega štela za solidarno odgovorno za kršitev in za plačilo globe ter jo navedla med naslovniki izpodbijane odločbe.

- 125 Ni sporno, da je imela tožeča stranka v obdobju od 18. novembra 1997 do sprejetja izpodbijane odločbe posredno, prek družbe Intabex, v lasti celoten kapital družbe Agroexpansi3n. Torej ni mogoče zanikati, da je imela v tem obdobju tožeča stranka možnost izvajanja odločilnega vpliva na ravnanje te družbe (glej točko 95 zgoraj).
- 126 Zato je treba preveriti, ali je bil za isto obdobje izpolnjen tudi pogoj dejanskega izvajanja odločilnega vpliva tožeče stranke, kot to trdi Komisija.
- 127 Glede tega je treba spomniti, da je Komisija v izpodbijani odločbi glede družb, ki so pod stoodstotnim nadzorom matičnih družb, odločila, da se ne bo zadovoljila s sklicevanjem na domnevo iz točk 95, 96 in 111 zgoraj, da bi matičnim družbam pripisala odgovornost za kršitev, ki so jo storile njihove hčerinske družbe, temveč bo upoštevala tudi dodatne dejavnike, ki dokazujejo dejansko izvajanje odločilnega vpliva (glej točke od 112 do 117 zgoraj).
- 128 Preučiti je torej treba, ali dejavniki, ki jih je Komisija poleg lastništva tožeče stranke celotnega kapitala družbe Agroexpansi3n navedla v izpodbijani odločbi, v pravno zadostni meri dokazujejo, da je prva dejansko odločilno vplivala na ravnanje druge. Ti dejavniki so navedeni v točki 379 obrazložitve izpodbijane odločbe in v sprotnih opombah od 303 do 305 te odločbe. V bistvu gre za različna poročila in dopise družbe Agroexpansi3n, ki so po mnenju Komisije bili namenjeni tožeči stranki.
- 129 Če je tako, je treba preveriti, ali lahko trditve tožeče stranke, kot so opisane v točkah 83 in 84 zgoraj, ovržejo ta sklep.

– „Poročila o dejavnostih“ in „poročila s terena“

- 130 Komisija se sklicuje na vrsto „poročil o dejavnostih“ in „poročil s terena“, ki jih je sestavila družba Agroexpansión, in navaja predvsem, da so se pogosto nanašala na zadevna nezakonita ravnanja. Ta poročila, ki jih je 14 in zajemajo obdobje od decembra 1998 do maja 2001, so navedena v sprotni opombi 303 izpodbijane odločbe.
- 131 Najprej je treba navesti, da ta poročila vsebujejo podrobne informacije, ne samo glede različnih vidikov poslovnih dejavnosti družbe Agroexpansión, kot so potek kampanj nakupa surovega tobaka (nabavljene količine, odkupna cena itd.), količine predelane-ga surovega tobaka in pogodbe, sklenjene z družbo Cetasas, o mlatenju dela njenega tobaka, spremembe predpisov v tobačnem sektorju in sestanki, ki so potekali v zdru-ženju Anetab ter s kmetijskimi sindikati in skupinami proizvajalcev, ampak tudi – kot je poudarjeno v točki 379 obrazložitve izpodbijane odločbe – glede zadevnih neza-konitih ravnanj.
- 132 Nato je treba ugotoviti, da iz spisa izhaja, da je zadevna poročila pripravil B. in da so bila naslovljena na člane upravnega odbora družbe Agroexpansión.
- 133 V zvezi s prejšnjo točko je treba navesti, da je tožeča stranka istega dne, ko je pridobila vse delnice družbe Agroexpansión, posredno prek hčerinske družbe Intabex, ki jo ima v stoddotni lasti in katere udeležba v družbi Agroexpansión je izključno finanč-ne narave, zamenjala tri od štirih članov upravnega odbora družbe Agroexpansión in imenovala dve osebi (G. in T.), ki sta imeli funkcije že v drugih družbah skupine Dimon. Tako je bil G. v tistem času hkrati tudi izvršni direktor družbe Compañia de Filipinas, SA, hčerinske družbe družbe Intabex, ki ima sedež v Španiji in opravlja

dejavnost proizvodnje temnega tobaka, T. pa je bil hkrati tudi zaposlen pri družbi Dimon International Services in je bil član njenega upravnega odbora (do avgusta 1998).

134 V teh okoliščinah je treba zlasti poudariti pomen nalog, ki jih je T. prevzel v skupini Dimon. Namreč, poleg tega, da je bil član upravnega odbora družbe Agroexpansión ves čas po tem, ko je tožeča stranka pridobila to družbo, do avgusta 1998 pa član upravnega odbora družbe Dimon International Services, je T. imel sedež v upravnem odboru dveh drugih družb skupine Dimon, in sicer družb Intabex Holding Worldwide, SA (od leta 1998 do leta 1999) in LRH Travel Ltd (do novembra 2000). Poleg tega, kot je tožeča stranka navedla v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, je bil zadolžen za „pomoč pri integraciji skupine Intabex v skupino Dimon“. Poleg tega, kot bo natančneje pojasnjeno v točki 152 spodaj, je iz več dopisov iz spisa razvidno, da se je družba Agroexpansión s T. posvetovala v zvezi z vprašanji glede svojih poslovnih dejavnosti ali pred sprejetjem nekaterih pomembnih odločitev zaprosila za njegovo soglasje. Glede na te dejavnike je Komisija upravičeno ugotovila, da je T. deloval v imenu družbe, ki je bila na čelu skupine Dimon, torej tožeče stranke, in imel vlogo posrednika med slednjo in družbo Agroexpansión. To, da naj bi T. imel s tožečo stranko spor, ki naj bi povzročil, da ga je ta avgusta 1998 razrešila funkcij, ki jih je imel kot član upravnega odbora družbe Dimon International Services, ne more ovreči te ugotovitve. Namreč, ne samo, da je bil T. po tem datumu še naprej zaposlen pri tej družbi, ampak je bil tudi član upravnih odborov družb Agroexpansión, Intabex Holding Worldwide in LRH Travel.

135 Dejavniki, navedeni v točkah od 132 do 134 zgoraj, dokazujejo, da je tožeča stranka želela, posredno, prek članov, ki jih je imenovala v upravni odbor družbe Agroexpansión, in zlasti prek T., nadzorovati dejavnosti te družbe in zagotoviti, da potekajo v skladu s poslovno politiko skupine Dimon. Čeprav so bila zadevna „poročila o dejavnostih“ in „poročila s terena“ formalno posredovana tem članom, in ne neposredno

tožeči stranki sami, je Komisija v točki 380 obrazložitve izpodbijane odločbe upravičeno ocenila, da je bila ta družba obveščena o vsebini teh poročil in zlasti o zadevnih nezakonitih ravnanjih. To ugotovitev podpira dejstvo, navedeno v točki 379 obrazložitve izpodbijane odločbe, da so bila ta poročila sistematično prevajana iz španščine v angleščino, ki je delovni jezik tožeče stranke.

- ¹³⁶ Nazadnje je treba navesti, da ni sporno, da tožeča stranka, ki je nedvomno lahko odločilno vplivala na ravnanje družbe Agroexpansión (glej točki 95 in 125 zgoraj), nikoli ni nasprotovala nezakonitim ravnanjem, s katerimi je bila seznanjena, niti ni glede svoje hčerinske družbe sprejela nobenega ukrepa, ki bi tej družbi preprečil nadaljnjo udeležbo pri kršitvi, in to kljub tveganju pregona ali odškodninskih tožb tretjih oseb, ki se jim je s takim ravnanjem izpostavljala (glej tudi točko 382 obrazložitve izpodbijane odločbe). Iz tega je lahko Komisija upravičeno sklepala, da je tožeča stranka tiho soglašala s to udeležbo, in menila, da je tako ravnanje dodaten indic za to, da je tožeča stranka odločilno vplivala na ravnanje svoje hčerinske družbe.

– Dopisi, ki sta jih izmenjali družba Agroexpansión in tožeča stranka

- ¹³⁷ Komisija se opira tudi na nekatere dopise, ki sta jih izmenjali družba Agroexpansión in tožeča stranka, in navaja, da so se nekateri izmed njih nanašali na zadevna nezakonita ravnanja, drugi na pogodbe o predelavi tobaka ali prodaji predelanega tobaka, ki jih je tožeča stranka sklenila z družbama Cetarsa in Deltafina, tretji pa na splošno na pogoje nakupa surovega tobaka in regulativni okvir, ki se uporablja v Španiji.

- 138 Glede dopisov iz prve skupine, navedene v točki 137 zgoraj, se Komisija v točki 379 izpodbijane odločbe primeroma sklicuje na točki 168 in 179 ter na sprotne opombi 217 in 229 te odločbe.
- 139 V zvezi s tem je treba najprej ugotoviti, da se ti dopisi dejansko nanašajo na zadevna nezakonita ravnanja.
- 140 Tako se, v nasprotju s trditvami tožeče stranke, telefaks, naveden v točki 168 obrazložitve izpodbijane odločbe, ki ga je B. 14. decembra 1998 poslal D. (zaposlenem pri družbi Dimon International, hčerinski družbi skupine Dimon s sedežem v Združenih državah), ni nanašal izključno na pogodbo o prodaji predelanelega tobaka, ki jo je družba Agroexpansión sklenila z družbo Deltafina, ampak tudi na ta nezakonita ravnanja. To je jasno razvidno iz tretjega odstavka tega telefaksa, v katerem je B. navedel:

„Takoj ko prejmem cene od štirih družb, vas o tem obvestim. Že zdaj pa vam lahko povem, da ni več problemov, ki so se zdeli tako veliki, ko ste nas obiskali v Španiji, ker so vse družbe določile ceno okoli dogovorjene cene 87 [španskih pezeta (ESP)] (z odstopanjem 2 do 3 ESP) [na kilogram], ki je uradna cena, čeprav domnevamo, da je družba Cetarsa proizvajalec, kot smo mi, izvršila druga plačila.“

- 141 Navesti je treba, da v nasprotju s tem, kar trdi tožeča stranka, D. ni bil zgolj zaposleni v finančnem oddelku družbe Dimon International, ampak je bil zlasti tudi član upravnega odbora tožeče stranke.
- 142 Točka 179 obrazložitve izpodbijane odločbe se nanaša na poročilo B. z dne 5. maja 1998, ki je bilo namenjeno T. in katerega kopijo je B. prejšnji dan prek telefaksa poslal drugima članoma upravnega odbora družbe Agroexpansión. Ugotoviti je treba, da je

v tem poročilu, ki opisuje potek kampanje nakupa tobaka leta 1998, navedeno zlasti, da je „družba Agroexpansión pomembno prispevala, da so podjetja dosegla nekatere sporazume, da so se izognila cenovni vojni iz [preteklega] leta“, da „se je o cenah pogajalo s sindikati in [skupinami proizvajalcev tobaka]“, da „so se prvič [...] [izognili] vojni med podjetji in je vsako podjetje lahko kupilo zelene količine“ in da „so bila pogajanja s [temi skupinami] težka, vendar so vsa podjetja resno in v smislu sodelovanja ohranila svoja stališča“. V tem poročilu je tudi navedeno, da sta si družbi Agroexpansión in WWTE prizadevali kupiti enako količino tobaka kot prejšnje leto in da so se predelovalci dogovorili skupinam proizvajalcev plačati predujem 35 ESP/kg za sorto Virginia in 45 ESP/kg za sorto Burley. Nazadnje, v njem je navedena „možnost v prihodnosti za druge sporazume med predelovalci“. Glede na te dejavnike ni mogoče zanikati, da se poročilo z dne 5. maja 1998 nanaša na zadevna nezakonita ravnanja.

¹⁴³ Enako velja za elektronsko sporočilo, ki ga je B. 30. oktobra 2000 poslal S. in na katero se sklicuje sprotna opomba 217 obrazložitve izpodbijane odločbe. V tem sporočilu B. na začetku opozori, da so na sestanku, organiziranem v okviru združenja Anetab, predelovalci razpravljali povišanju cen, ki so ga zahtevali skupine in sindikati proizvajalcev, in se soglasno strinjali, da ga ne sprejmejo. Nato navaja, da so predelovalci na sestanku, ki je potekal s skupinami in sindikati, vztrajali pri svojem stališču in jim jasno dali vedeti, da so zavrnil njihovo zahtevo po 20-odstotnem povišanju.

¹⁴⁴ V elektronskem sporočilu, navedenem v sprotni opombi 229 obrazložitve izpodbijane odločbe, ki ga je B. 9. maja 2001 poslal S., je navedeno, da so se predelovalci sestali na sedežu združenja Anetab „za pripravo na pogovore s proizvajalci glede cen“, kar se tako jasno nanaša na dejstvo, da so se prvi dogovorili o nabavnih cenah surovega tobaka.

- ¹⁴⁵ Nato, kot v primeru zgoraj navedenih „poročil o dejavnostih“ in „poročil s terena“ je treba ugotoviti, da je Komisija v točki 380 izpodbijane odločbe upravičeno ocenila, da je bila tožeča stranka obveščena o vsebini dokumentov, navedenih v točkah od 140 do 144 zgoraj, in torej o zadevnih nezakonitih ravnanjih, čeprav formalno nanjo niso bili naslovljeni.
- ¹⁴⁶ Glede poročila z dne 5. maja 1998, ki ga je B. poslal T. (glej točko 142 zgoraj) je bilo v točki 134 zgoraj že pojasnjeno, da je T. deloval v imenu tožeče stranke in imel vlogo posrednika med njo in družbo Agroexpansión. Glede telefaksa z dne 14. decembra 1998 (glej točko 140 zgoraj), ki je bil poslan D., zaposlenem pri družbi Dimon International, zadošča navesti, da je bil ta med drugim član upravnega odbora tožeče stranke.
- ¹⁴⁷ Elektronski sporočili z dne 30. oktobra 2000 in 9. maja 2001 (glej točki 143 in 144 zgoraj) sta bili poslani S. V nasprotju s tem, kar trdi tožeča stranka, S. ni bil zgolj zaposleni pri družbi Dimon International, ampak je imel v skupini Dimon vodilni položaj, tako da je, kot v primeru T., Komisija upravičeno ugotovila, da je deloval v imenu družbe, ki je bila na čelu te skupine, v obravnavanem primeru tožeče stranke. Družba Agroexpansión je v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki ga je tožeča stranka priložila k tožbi, tako navedla, da S. od leta 2000 „zaseda delovno mesto koordinatorja dejavnosti v Evropi“. V odgovoru z dne 18. marca 2002 na zahtevo Komisije po informacijah, ki jo je Komisija posredovala Splošnemu sodišču po tem, ko ji je to v okviru ukrepov procesnega vodstva postavilo pisno vprašanje (glej točko 69 zgoraj), je družba Agroexpansión prav tako pojasnila, da je S. opravljal naloge „regionalnega direktorja skupine Dimon v Evropi“. Poleg tega je tožeča stranka v letnem finančnem poročilu za poslovno leto, ki se je končalo 30. junija 2001, ki

ga je predložila U.S. Securities Exchange Commission (odbor za nadzor delovanja ameriške borze), navedla, da je imel S. od marca 1999 pri njej položaj „Senior Vice President-Regional Director Europe“.

- 148 Nekatere informacije iz elektronskega sporočila z dne 9. maja 2001 in iz odgovora S. na to sporočilo še bolj potrjujejo pomembnost njegove vloge v skupini Dimon. Tako je B. v tem sporočilu S. tudi obvestil o sestanku, ki ga je imel s predsednikom družbe Deltafina, poleg sestanka, ki je potekal na sedežu združenja Anetab, z namenom obravnave dveh vprašanj, ki ju je opredelil za „zelo pomembni“, in navedel, da naj čimprej pokliče predsednika družbe Deltafina, da glede tega dosežejo dogovor. Z elektronskim sporočilom je S. istega dne B. odgovoril, da je govoril s predsednikom družbe Deltafina in da sta se dogovorila, da se bosta čimprej sestala. S. je B. tudi sporočil, da se strinja z njegovimi predlogi glede navedenih vprašanj.
- 149 Nazadnje, Komisija je lahko iz neodziva tožeče stranke na udeležbo družbe Agroexpansión pri kršitvi, o kateri je bila obveščena, upravičeno sklepala, da je tožeča stranka tiho soglašala z nezakonitim ravnanjem svoje hčerinske družbe, in menila, da je to dodaten indic za to, da je tožeča stranka odločilno vplivala na ravnanje svoje hčerinske družbe (glej točko 136 zgoraj).
- 150 Dopisi iz druge skupine, navedene v točki 137 zgoraj, so opredeljeni v sprotni opombi 304 obrazložitve izpodbijane odločbe. V bistvu gre za telefakse ali elektronska sporočila, ki sta jih izmenjavala na eni strani B. in T. in na drugi strani B. in S. Iz razlogov, ki so bili že navedeni v točkah 134, 147 in 148 zgoraj, je treba za slednja šteti, da sta delovala v imenu tožeče stranke.
- 151 Nekateri od teh dopisov se nanašajo na pogodbo iz septembra 1998, ki je bila predmet ponovnih pogajanj leta 2001 in s katero je nekatere dejavnosti predelovanja tobaka družbe Agroexpansión v podizvajanje prevzela družba Cetarsa. Iz teh dopisov je

jasno razvidno, da je to pogodbo sklenil B. v imenu in za račun tožeče stranke in da je ta posredno, prek T. in S., dejansko odločilno vplivala na pogajanja o tej pogodbi.

¹⁵² Tako je B. v telefaksu, ki ga je 9. septembra 1988 poslal T., po tem, ko je navedel, da se je pred kratkim večkrat sestal z družbo Cetarsa, da bi rešili „odprta vprašanja [tožeče stranke]“, T. izrecno zaprosil za soglasje glede nekaterih pogodbenih pogojev, navedenih v zapisniku enega od teh srečanj, priloženem k temu telefaksu. Poudariti je treba, da je B. v tem zapisniku izrecno opredeljen kot zastopnik tožeče stranke. V tem smislu je treba navesti, da je B. s telefaksom z dne 14. septembra 1998 T. obvestil, da se je „v skladu z [njegovimi] navodili“ ponovno sestal z družbo Cetarsa in da so bile v pogodbo, ki jo je treba podpisati s to družbo, vnešene spremembe, glede katerih prosi za soglasje T. V telefaksu z dne 15. septembra 1998 je B. sporočil T., da je družbi Cetarsa sporočil predlagane spremembe, ki mu jih T. poslal prejšnji dan, in da je ta predelovalec podal nasprotni predlog. B. je T. pozval, naj mu sporoči, ali je ta predlog treba sprejeti. Nazadnje je treba opozoriti, da je v končni različici pogodbe, sklenjene z družbo Cetarsa, ki jo je 18. septembra 1998 B. po telefaksu poslal T., tožeča stranka izrecno opredeljena kot ena od dveh pogodbenih strank, B. pa kot njen zastopnik.

¹⁵³ Prav tako je treba navesti, da je B. z elektronskim sporočilom z dne 3. aprila 2001 S. obvestil o poteku ponovnih pogajanj glede pogodbe, navedene v točki 152 zgoraj, v katerem je izrazil zaskrbljenost, da družba Cetarsa od tožeče stranke zahteva enake pogoje, kot so bili dogovorjeni z M., predsednikom družbe Deltafina, v okviru pogodbe, sklenjene vzporedno s to pogodbo v imenu družbe Universal, in zato S. pozval, naj stopi v stik z M. Iz elektronskega sporočila, ki ga je S. naslednjega dne poslal B., je razvidno, da je S. dejansko poskušal stopiti v stik z M.

- 154 Nazadnje je treba opozoriti, da je B. v elektronskem sporočilu z dne 7. marca 2001 S. poročal o srečanju, ki je, „kot je bilo dogovorjeno v Camberleyu“ (kjer je sedež družbe Dimon International Services v Združenem kraljestvu), potekalo prejšnji dan s predstavnikom družbe Cetarsa in v okviru katerega so zlasti razpravljali o nekaterih vidikih pogodbe, o kateri so se ponovno pogajali s to družbo.
- 155 Drugi dopisi iz druge skupine, navedene v točki 137 zgoraj, se nanašajo na pogodbo, s katero je družba Deltafina kupila velik del predelanega tobaka družbe Agroexpansión. Tako je T. s telefaksom z dne 14. septembra 1998 B. prosil, naj mu sporoči podrobnosti glede cen in drugih pogojev, dogovorjenih v okviru te pogodbe. B. je s telefaksom z istega dne T. posredoval te podrobnosti. Prav tako s telefaksom z dne 14. decembra 1998, navedenim v točki 140 zgoraj, je B. poleg sklicevanja na nezakonita ravnanja odgovoril na vprašanje, ki mu ga je D. – ta je bil med drugim član upravnega odbora tožeče stranke – postavil glede izvajanja te pogodbe. Nazadnje, elektronsko sporočilo z dne 9. maja 2001, navedeno v točkah 144 in 147 zgoraj, dokazuje ne samo to, da je bila tožeča stranka obveščena o navedenih ravnanjih, ampak tudi, da je odločilno vplivala na poslovne odnose med družbama Agroexpansión in Deltafina.
- 156 Nazadnje, tretja vrsta dopisov, navedenih v točki 137 zgoraj, je natančneje navedena v sprotni opombi 305 obrazložitve izpodbijane odločbe.
- 157 Gre za elektronska sporočila, ki jih je B. naslovil na S., ki se – kot je Komisija navedla v točki 379 obrazložitve izpodbijane odločbe – na splošno nanašajo na pogoje nakupa surovega tobaka in regulativni okvir, ki se uporablja v Španiji. Ti dopisi so pomembni, ker dokazujejo, da je tožeča stranka posredno, prek S., natančno spremljala razmere na španskem trgu.

158 Trditve tožeče stranke, da dopisi, obravnavani v točkah od 150 do 157 zgoraj, niso nikakor povezani z nakupi surovega tobaka, niso upoštevne. Neodvisnosti hčerinske družbe od matične družbe namreč ni mogoče presojati izključno glede na njeno dejavnost v zvezi s proizvodi, ki jih zadeva kršitev. Kot je že bilo navedeno v točki 92 zgoraj, je treba za ugotovitev, ali neka hčerinska družba samostojno odloča o svojem ravnanju na trgu, upoštevati vse dejavnike, ki se nanašajo na gospodarske, organizacijske in pravne povezave med hčerinsko in matično družbo in so lahko različni od primera do primera ter jih zato ni mogoče taksativno naštet.

– Trditve tožeče stranke, s katerimi želi dokazati, da je družba Agroexpansión na trgu delovala samostojno

159 Najprej je treba navesti, da velik del argumentacije tožeče stranke temelji na tezi, da se mora odločilni vpliv, ki ga mora izvajati matična družba, da bi ji bilo mogoče pripisati odgovornost za kršitev, ki jo je storila njena hčerinska družba, nanašati na dejavnosti, ki so neposredno povezane s to kršitvijo, v obravnavanem primeru na nakup surovega tobaka. Iz razlogov, navedenih v točkah 92 in 158 zgoraj, pa te teze ni mogoče sprejeti.

160 Tako trditev tožeče stranke, da nikoli ni uvedla mehanizma nadzora nad dejavnostjo nakupa surovega tobaka družbe Agroexpansión, ne zadostuje za dokaz, da je slednja na trgu ravnala samostojno. Enako velja glede njenih trditev, da družbi Agroexpansión nikoli ni dajala ukazov ali navodil v zvezi z njeno politiko nakupov ali sestanki z drugimi predelovalci ali proizvajalci. Te trditve so še manj prepričljive, saj – kot je razvidno iz dokumentov, obravnavanih v točkah od 150 do 155 zgoraj – se je tožeča stranka prek T. ali S. aktivno vmešavala v druge vidike poslovne politike družbe

Agroexpansi3n, in sicer v podizvajanje nekaterih dejavnosti predelave surovega tobaka in prodajo predelanega tobaka.

161 Nato, okoliščina, da so B. in drugi vodilni družbe Agroexpansi3n ostali na svojih položajih, ko je to družbo prevzela družba Intabex, samo po sebi ne dokazuje, da je družba Agroexpansi3n na trgu delovala samostojno. Ta okoliščina ne izhaja iz samostojne odločitve zadnjenavedene družbe, temveč je rezultat premišljene odločitve tožeče stranke, kot je sama navedla v svojem odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, v katerem je to odločitev utemeljevala s svojo neizkušenostjo glede nakupov surovega tobaka v Španiji in jezikovnimi ovirami.

162 Poleg tega, čeprav pogodba o poslovanju B. podeljuje široka pooblastila glede vodenja družbe Agroexpansi3n, zlasti glede nakupov surovega tobaka, ostaja dejstvo, da v členu 1(1) izrecno določa, da mora B. ravnati zlasti v skladu z „metodami in postopkom, ki mu jih naloži upravni odbor [družbe Agroexpansi3n]“. Poleg tega člen 1(2) pogodbe o poslovanju B. zavezuje k „rednemu in podrobnemu obveščanju [tega upravnega odbora] o poteku dejavnosti družbe in [k] pripravi in predstavitvi poročil, ki jih lahko [ta] upravni odbor zahteva, na določene datume in v določeni obliki“. Torej je jasno, da je bil B. pri izvrševanju svojih nalog, vključno z nalogami v zvezi z nakupi surovega tobaka, podvržen nadzoru upravnega odbora družbe Agroexpansi3n in navodilom, ki mu jih je ta lahko dal. Na vprašanje Splošnega sodišča na obravnavi v zvezi s tem je tožeča stranka prav tako izrecno priznala, da je imel upravni odbor družbe Agroexpansi3n, tako kot v primeru katero koli druge družbe v Španiji, pravico zavrniti, spremeniti ali razveljaviti odločitve svojega generalnega direktorja. Tudi če bi bilo dokazano, da v praksi ta upravni odbor nikoli ni tako ravnal niti ni razvil „metod“ ali „postopkov“, omenjenih zgoraj, to ne spremeni tega, da B. – v nasprotju

s tem, kar trdi tožeča stranka – ni bil popolnoma svoboden pri vodenju družbe niti pri oblikovanju njene politike nakupa surovega tobaka. Dodati je treba, da pristojnosti, ki so bile B. podeljene s pogodbo o poslovanju, niso nič posebnega in družbe Agroexpansi3n v ničemer ne razlikujejo od drugih druŹb Źpanskega prava, v nasprotju s tem, v kar Źeli prepriĉati tožeĉa stranka. Precej pogosto je namreĉ, da se upravni odbor druŹbe ne ukvarja z njenimi tekoĉimi dejavnostmi.

163 Glede na ugotovitev iz toĉke 135 zgoraj, v skladu s katero je tožeĉa stranka posredno, prek ĉlanov, ki jih je imenovala v upravni odbor druŹbe Agroexpansi3n, zlasti pa prek T., nadzorovala njene dejavnosti, trditve, ki temeljijo na pogodbi o poslovanju in pristojnostih B., niso prepriĉljive. Prav tako je treba, tako kot trdi Komisija, glede bolj sploŹnega dejstva, da ima druŹba Agroexpansi3n lokalne poslovodne organe, ugotoviti, da to ne dokazuje, da ta druŹba svoje delovanje na trgu doloĉa neodvisno od matične druŹbe. Tudi ĉe je v obravnavanem primeru druŹba Agroexpansi3n res v takem poloŹaju, ostaja dejstvo, da je delovala pod nadzorom tožeĉe stranke in da je tudi ta imela aktivno vlogo pri nekaterih vidikih njene poslovne politike (glej zlasti toĉke od 150 do 155 zgoraj).

164 Nazadnje, glede trditve tožeĉe stranke, da noben od Źtirih ĉlanov upravnega odbora druŹbe Agroexpansi3n ni bil hkrati tudi ĉlan njenega upravnega odbora ali njenih vodstvenih organov, je treba navesti, da ĉprav je prekrivanje vodilnih oseb med matično druŹbo in hĉerinsko druŹbo indic glede dejanskega odloĉilnega vplivanja, pa neobstoj takega prekrivanja ne pomeni, da ta hĉerinska druŹba na trgu deluje samostojno. Dodati je treba, kot je Źe bilo navedeno v toĉki 133 zgoraj, da sta dva od Źtirih ĉlanov upravnega odbora druŹbe Agroexpansi3n, ki ju je imenovala tožeĉa stranka, ko je prevzela to druŹbo posredno, prek druŹbe Intabex, takrat Źe opravljala pomembne funkcije v drugih druŹbah skupine Dimon.

- 165 Iz vsega navedenega izhaja, da je Komisija pravilno ugotovila, da tožeča stranka in družba Agroexpansión od 18. novembra 1997 skupaj tvorita en sam gospodarski subjekt, in tožečo stranko zaradi tega štela za solidarno odgovorno za kršitev in za plačilo globe ter jo navedla med naslovniki izpodbijane odločbe.
- 166 Ob upoštevanju načel, navedenih v točkah od 99 do 101 zgoraj, je treba ugotoviti, da se je torej Komisija tudi pri določitvi zgornje meje 10 %, določene v členu 23(2) Uredbe št. 1/2003, pravilno oprla na konsolidirani promet, ki ga je ustvarila tožeča stranka v letu 2003, torej v letu pred sprejetjem izpodbijane odločbe.
- 167 Prvi tožbeni razlog je treba torej zavrniti kot neutemeljen.

2. Drugi tožbeni razlog: kršitev obveznosti obrazložitve

Trditve strank

- 168 Tožena stranka je na obravnavi navedla nov tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev obveznosti obrazložitve. V podporo temu tožbenemu razlogu tožeča stranka najprej trdi, da iz izpodbijane odločbe ni razvidno, da so bili dejavniki, navedeni v točki 379 obrazložitve izpodbijane odločbe, namenjeni potrditvi domneve dejanskega odločilnega vplivanja, ki izhaja iz njenega lastništva nad celotnim kapitalom družbe Agroexpansión. Ti dejavniki naj bi se v resnici nanašali na možnost takega vplivanja. Dalje, iz izpodbijane odločbe naj tudi ne bi bilo razvidno, da je Komisija menila, da so bila

poročila in dopisi, ki so bili poslani T., namenjeni tožeči stranki. Nazadnje, da bi to dokazala, naj bi se Komisija oprla na dokument, ki ni vključen v izpodbijano odločbo, in sicer na telefaks, ki ga je B. 29. aprila 1998 poslal T.

- 169 Komisija trdi, da je treba peti tožbeni razlog zavrniti kot nedopusten, ker je nov, vsekakor pa kot neutemeljen.

Presoja Splošnega sodišča

- 170 Ugotoviti je treba, da je tožeča stranka šele na obravnavi prvič uveljavljala tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev obveznosti obrazložitve. Vendar to ne pomeni, da ga Splošno sodišče v obravnavanem primeru ne sme preučiti. V okviru ničnostne tožbe je namreč tožbeni razlog, ki se nanaša na neobrazložitev ali pomanjkljivo obrazložitev akta, razlog javnega reda, ki ga lahko, in celo mora, sodišče Unije upoštevati po uradni dolžnosti in na katerega se zato lahko stranke sklicujejo v kateri koli fazi postopka (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 13. decembra 2001 v združenih zadevah Krupp Thyssen Stainless in Acciai speciali Terni proti Komisiji, T-45/98 in T-47/98, Recueil, str. II-3757, točka 125).
- 171 V skladu z ustaljeno sodno prakso mora biti obrazložitev, ki se zahteva s členom 253 ES, prilagojena vrsti obravnavanega akta ter mora jasno in nedvoumno izražati utemeljitev institucije, ki je akt sprejela, tako da se lahko zainteresirane osebe seznanijo z utemeljitvijo sprejetega ukrepa in da lahko pristojno sodišče opravi nadzor. Zahtevo po obrazložitvi je treba presojati glede na okoliščine posameznega primera, zlasti glede na vsebino pravnega akta, vrsto navedenih razlogov in interes, ki ga imajo lahko naslovniki ali druge osebe, ki jih ukrep neposredno in posamično zadeva, da

prejmejo pojasnila. V obrazložitvi ni treba podrobno navesti vseh upoštevni dejanskih in pravnih elementov, ker je treba vprašanje, ali je obrazložitev posameznega akta v skladu z zahtevami iz člena 253 ES, presojati ne samo glede na njegovo besedilo, ampak tudi glede na njegov kontekst in glede na celoto pravnih pravil, ki urejajo zadevno področje (glej sodbo Sodišča z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 63 in navedena sodna praksa, in v točki 100 navedeno sodbo Hoek Loos proti Komisiji, točka 58).

¹⁷² Prav tako iz ustaljene sodne prakse izhaja, da mora biti odločba o uporabi člena 81 ES, kadar se nanaša na več naslovnikov in zadeva problem odgovornosti za kršitev, dovolj obrazložena glede vsakega naslovnika, zlasti pa glede naslovnikov, ki morajo v skladu s to odločbo odgovarjati za to kršitev (sodbi Splošnega sodišča z dne 28. aprila 1994 v zadevi AWS Benelux proti Komisiji, T-38/92, Recueil, str. II-211, točka 26, in z dne 27. septembra 2006 v zadevi Akzo Nobel proti Komisiji, T-330/01, ZOdl., str. II-3389, točka 93).

¹⁷³ V obravnavanem primeru je iz povzetka dela izpodbijane odločbe, ki je naveden v točkah od 27 do 37 zgoraj in se nanaša na njene naslovnike, in iz ugotovitev, navedenih v točkah od 104 do 119 zgoraj, razvidno, da je Komisija dovolj obrazložila razloge, iz katerih se je odločila, da bo tožeči stranki pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila družba Agroexpansión. Komisija je tako obrazložila načela, na katera se je nameravala opreti pri določitvi teh naslovnikov, pri čemer se je sklicevala na sodno prakso Sodišča in Splošnega sodišča. Kar podrobneje zadeva tožečo stranko, je najprej navedla, da je imela ta od druge polovice leta 1997 v lasti celoten kapital družbe Agroexpansión. Nato je menila, da je bilo dokazano, da je tožeča stranka dejansko odločilno vplivala na ravnanje družbe Agroexpansión, pri čemer se ni sklicevala samo na domnevo, ki izhaja iz lastništva celotnega kapitala hčerinske družbe, temveč tudi

na nekatere dodatne dejavnike, ki so to domnevo potrjevali. Nazadnje je Komisija menila, da noben od argumentov, ki jih je tožeča stranka navedla v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ne omogoča drugačnega sklepa.

¹⁷⁴ Drugi stavek točke 378 obrazložitve izpodbijane odločbe, v katerem je navedeno, da dodatni dejavniki, opisani v naslednji točki obrazložitve, potrjujejo „domnevo, da je [tožeča stranka] imela možnost, da odločilno vpliva“, lahko res povzroča zmedo. Vendar, kot je že bilo navedeno v točki 117 zgoraj, iz točke 372 v povezavi s točko 377 in prvim stavkom točke 378 obrazložitve izpodbijane odločbe jasno izhaja, da so bili ti dejavniki dejansko namenjeni potrditvi domneve, da matična družba dejansko odločilno vpliva na ravnanje hčerinske družbe, kadar ima v lasti celoten kapital te hčerinske družbe. Trditev tožeče stranke, da izpodbijane odločbe ne more razumeti v tem smislu, je še toliko manj utemeljena, saj v tožbi izrecno izpodbija, da navedeni dejavniki potrjujejo, da je odločilno vplivala na družbo Agroexpansión. Namen domneve, ki se je izoblikovala v sodni praksi in je navedena v točki 372 obrazložitve izpodbijane odločbe in v točkah 95 in 96 zgoraj, očitno ni možnost takega vplivanja, ampak dejansko vplivanje.

¹⁷⁵ Poleg tega tožeča stranka tudi ne more resno zatrjevati, da preden se je seznanila s pisanji Komisije, ni mogla razumeti, da ta meni, da je treba šteti, da T. deluje kot njen posrednik. Po eni strani je bila večina dokumentov, izrecno opredeljenih v sprotnih opombah 303 in 304 obrazložitve izpodbijane odločbe, za katere je Komisija v tej odločbi zapisala, da jih je poslala tožeči stranki, naslovljenih na T. Po drugi strani pa je tožeča stranka tako v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah kot v tožbi podala podrobne pripombe glede vloge in funkcij T. v skupini Dimon, zlasti pa poudarila to, da T. nikoli ni bil član njenega upravnega odbora, njenih vodstvenih organov ali njenega osebja.

- 176 Nazadnje, glede telefaksa, ki ga je B. 29. aprila 1998 poslal T., zadošča navesti, da ga Splošno sodišče ni uporabilo kot dokaz za potrditev ugotovitve Komisije, da je tožeča stranka dejansko odločilno vplivala na ravnanje družbe Agroexpansi3n, saj je bila ta okoliščina pravno zadostno dokazana z dokazi, navedenimi v točki 379 obrazložitve izpodbijane odločbe (glej točke 128 in od 130 do 158 zgoraj).
- 177 Iz tega je mogoče sklepati, da je treba peti tožbeni razlog zavrni ti kot neutemeljen.

3. Drugi tožbeni razlog: kršitev načela sorazmernosti in načela osebne odgovornosti

Trditve strank

- 178 V drugem tožbenem razlogu, ki ga uveljavlja podredno glede na prvi tožbeni razlog, tožeča stranka trdi, da je Komisija kršila načeli sorazmernosti in osebne odgovornosti s tem, da ji je pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila družba Agroexpansi3n, ne da bi dokazala, da je bila pri njej neposredno udeležena, na primer z dajanjem posebnih navodil tej hčerinski družbi ali z nadziranjem njene udeležbe v kartelu. Trdi, da to, da je matična družba prejerala „posamezne informacije“ glede omejevalnih ravnanj svoje hčerinske družbe, ne zadostuje za to, da se ji pripiše odgovornost za kršitev slednje. Dokazati naj bi bilo treba vsaj, da je bila „periodično in redno“ ali „podrobno“ obveščena o tej kršitvi.

- 179 Ob sklicevanju na argumente, ki jih je predstavila v okviru prvega tožbenega razloga, tožeča stranka ponavlja, da ni vedela za obvestila, ki naj bi ji jih poslala družba Agroexpansión in ki so vsebovala informacije glede politike nakupa slednje ali materialne dokaze o zadevnih nezakonitih ravnanjih.
- 180 Komisija meni, da je treba drugi tožbeni razlog zavrni iz istega razloga kot prvega, saj je v bistvu le njegova ponovitev.

Presoja Splošnega sodišča

- 181 Najprej je treba zavrni trditev tožeče stranke, da Komisija ni dokazala, da je bila neposredno udeležena pri kršitvi, na primer z dajanjem navodil hčerinski družbi, naj stori to kršitev, ali z nadziranjem njene udeležbe v kartelu. Kot je že bilo navedeno v točki 93 zgoraj, ne odnos napeljevanja h kršitvi med matično in hčerinsko družbo ali celo vpletenost prve v navedeno kršitev, ampak dejstvo, da obe tvorita samo eno podjetje v smislu člena 81 ES, omogoča Komisiji, da naslovi odločbo o naložitvi glob na matično družbo.
- 182 Dalje, opozoriti je treba, da se Komisija, da bi odgovornost za kršitev, ki jo je storila družba Agroexpansión, pripisala tožeči stranki, opira ne samo na domnevo dejanskega odločilnega vplivanja, ki izhaja iz njenega lastništva celotnega kapitala hčerinske družbe, ampak tudi na nekatere dodatne dejavnike, ki tako odločilno vplivanje tožeče stranke dokazujejo. Ti dejavniki so sestavljeni iz različnih poročil in dopisov, ki jih je poslala družba Agroexpansión, in dokazujejo, da je bila tožeča stranka posredno, prek T., S. ali D., ne samo obveščena o zadevnih nezakonitih ravnanjih, ampak se je tudi – česar v okviru tega tožbenega razloga ni navedla – vmešavala v nekatere poslovne

odnose med hčerinsko družbo in družbama Deltafina ali Cetarsa ter natančno spremljala razmere na španskem trgu (glej točke od 130 do 158 zgoraj).

- 183 Nazadnje, ni mogoče resno trditi, da so bile tožeči stranki sporočene samo „posamezne informacije“ glede zadevnih nezakonitih ravnanj. Ta ravnanja so namreč navedena v poročilih o dejavnostih družbe Agroexpansión za februar, marec, april in oktober 1999 ter za januar, maj, september in november 2000, v poročilu s terena družbe Agroexpansión za maj 2001, v telefaksu z dne 14. decembra 1998, ki ga je B. poslal D. (glej točko 140 zgoraj), v poročilu B. z dne 5. maja 1998 (glej točko 142 zgoraj) in v elektronskih sporočilih z dne 30. oktobra 2000 in 9. maja 2001, ki ju je B. poslal S. (glej točki 143 in 144 zgoraj).
- 184 Glede na zgornje ugotovitve je treba drugi pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen. Zato je treba predloge za razglasitev delne ničnosti izpodbijane odločbe zavrniti.

4. Četrty tožbeni razlog: kršitev načela varstva zaupanja v pravo

Trditve strank

- 185 Tožeča stranka trdi, da je družba Agroexpansión prenehala z udeležbo pri kršitvi takoj, ko je posegla Komisija, in tej očita, da je posegla v njena legitimna pričakovanja, ker pri določitvi zneska globe ni upoštevala olajševalnih okoliščin v skladu s točko 3 Smernic in svojo prakso odločanja.

- 186 Po mnenju tožeče stranke lahko Komisija take olajševalne okoliščine ne upošteva samo ob namernih kršitvah pravil konkurence.
- 187 Poleg tega v repliki poudarja prenehanje kršitve, a ne pred prvimi posredovanji Komisije, temveč na isti dan, torej 3. oktobra 2001.
- 188 Komisija izpodbija trditve tožeče stranke.
- 189 Ob sklicevanju na trditve tožeče stranke, da se je kršitev prenehala šele 3. oktobra 2001 (glej točko 187 zgoraj), je Komisija v dupliki Splošnemu sodišču predlagala, naj zaradi trajanja kršitve izhodiščni znesek globe dodatno poviša za 5 %. Udeležba tožeče stranke pri kršitvi naj bi v tem primeru namreč trajala več kot pet let in šest mesecev.

Presoja Splošnega sodišča

- 190 Opozoriti je treba, da mora Komisija pri določanju zneska glob ravnati v skladu s svojimi Smernicami. Vendar v njih ni navedeno, da mora Komisija vedno ločeno upoštevati vsako od olajševalnih okoliščin, naštetih v točki 3 teh smernic, in da ni dolžna na tej podlagi samodejno dodeliti dodatnega znižanja, ker je treba ustreznost morebitnega zmanjšanja globe na podlagi olajševalnih okoliščin presojati s splošnega vidika ob upoštevanju vseh upoštevanih okoliščin. Sprejetje Smernic namreč ni odvzelo upoštevnosti prejšnji sodni praksi, v skladu s katero ima Komisija pravico, da nekatere dejavnike upošteva pri določanju višine globe, ki jo namerava naložiti, ali pa ne, zlasti

glede na okoliščine zadeve. Ker Smernice olajševalnih okoliščin, ki se lahko upoštevajo, ne določajo kot obvezne, je treba ugotoviti, da si je Komisija pri splošni presoji pomena morebitnega znižanja zneska glob na podlagi olajševalnih okoliščin pridržala nekaj svobode za prosto presajo (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 14. decembra 2006 v združenih zadevah Raiffeisen Zentralbank Österreich in drugi proti Komisiji, od T-259/02 do T-264/02 in T-271/02, ZOdl., str. II-5169, točka 473 in navedena sodna praksa).

¹⁹¹ V skladu s točko 3, tretja alineja, Smernic spada „prenehanje kršitev takoj, ko poseže Komisija (zlasti, ko opravi preglede)“ med olajševalne okoliščine.

¹⁹² V skladu z ustaljeno sodno prakso je to prenehanje lahko olajševalna okoliščina samo, če obstajajo razlogi za domnevo, da so navedeni posegi spodbudili zadevna podjetja k prenehanju njihovih protikonkurenčnih ravnanj, te določbe Smernic pa ni mogoče uporabiti, če je kršitev prenehala že pred datumom prvih posegov Komisije (sodba Splošnega sodišča z dne 8. julija 2004 v zadevi Dalmine proti Komisiji, T-50/00, ZOdl., str. II-2395, točki 328 in 329, po pritožbi potrjena s sodbo Sodišča z dne 25. januarja 2007 v zadevi Dalmine proti Komisiji, C-407/04 P, ZOdl., str. I-829, točka 158).

¹⁹³ V obravnavani zadevi pa je kršitev prenehala 10. avgusta 2001, torej pred prvimi preiskavami Komisije, v tem primeru 3. oktobra 2001. Kot izhaja iz točke 432 obrazložitve izpodbijane odločbe, je namreč Komisija kot datum prenehanja kršitve uporabila prvi datum – čeprav so predelovalci izjavili, da je njihov kartel prenehal obstajati na ta drugi datum – ker je bil „zadnji dokaz“, s katerim je razpolagala, sestanek, ki je

bil 10. avgusta 2001 in je naveden v točki 260 obrazložitve izpodbijane odločbe. To prenehanje zato ne more pomeniti olajševalne okoliščine pri določitvi zneska globe.

¹⁹⁴ Dodati je treba, da tudi če bi Komisija menila, da je kršitev prenehala isti dan, ko je opravila prve preiskave, bi bila popolnoma upravičena neupoštevati okoliščino, na katero se sklicuje tožeča stranka. Zmanjšanje globe zaradi prenehanja kršitve takoj, ko poseže Komisija, namreč ni samodejno, ampak je odvisno od presoje okoliščin obravnavanega primera, ki jo Komisija opravi v okviru svoje diskrecijske pravice. V zvezi s tem bi bila uporaba točke 3, tretja alineja, Smernic v korist nekega podjetja posebej primerna, kadar protikonkurenčnost zadevnega ravnanja ni očitna. Nasprotno bo uporaba te točke načeloma manj primerna, če je zadevno ravnanje, ob domnevi, da je dokazano, jasno protikonkurenčno (sodbi Splošnega sodišča z dne 11. marca 1999 v zadevi Aristrain proti Komisiji, T-156/94, Recueil, str. II-645, točka 138, in z dne 8. julija 2004 v zadevi Mannesmannröhren-Werke proti Komisiji, T-44/00, ZOdl., str. II-2223, točka 281).

¹⁹⁵ V obravnavani zadevi pa ni nobenega dvoma glede protikonkurenčnosti ravnanja družbe Agroexpansión. Pri kartelu predelovalcev, katerega cilja sta bila določanje cen in razdelitev trga (glej točke od 278 do 317 obrazložitve izpodbijane odločbe), namreč gre za klasično in posebej resno kršitev konkurenčnega prava (glej točke od 409 do 411 obrazložitve izpodbijane odločbe) in za ravnanje, katerega nezakonitost je Komisija od svojih prvih posredovanj na tem področju večkrat potrdila. To, da je bil kartel tajen, poleg tega potrjuje, da se je družba Agroexpansión popolnoma zavedala nezakonitosti svojega ravnanja.

¹⁹⁶ Iz tega izhaja, da je treba četrti tožbeni razlog zavrnil kot neutemeljen.

¹⁹⁷ Glede predloga Komisije, naj se zaradi trajanja kršitve uporabi dodatno povišanje za 5 % izhodiščnega zneska globe, določene za družbo Agroexpansión, Splošno sodišče meni, da mu ni mogoče ugoditi. Z zatrjevanjem, da je kršitev prenehala 3. oktobra 2001, in ne 10. avgusta 2001, tožeča stranka namreč ni toliko želela izpodbijati presoje Komisije glede trajanja kršitve kot odgovoriti na trditev, ki jo je Komisija navedla v odgovoru na tožbo in v skladu s katero je upoštevanje drugega datuma kot datuma prenehanja kršitve že ugodno vplivalo na položaj tožeče stranke.

5. Tretji tožbeni razlog: kršitev načel sorazmernosti in osebne odgovornosti ter člena 23(2) Uredbe št. 1/2003

Trditve strank

¹⁹⁸ V tretjem tožbenem razlogu, ki ga uveljavlja podredno glede na prvi tožbeni razlog, tožeča stranka, ob sklicevanju na točko 386 obrazložitve izpodbijane odločbe, trdi, da ji ni mogoče pripisati odgovornosti za kršitev, ki jo je storila družba Agroexpansión, za obdobje pred 18. novembrom 1997 in da je zato treba globo zmanjšati.

¹⁹⁹ Tožeča stranka meni, da bi bilo treba globo za to obdobje določiti brez množenja izhodiščnega zneska globe z množiteljem za namen odvracanja, ker družba Agroexpansión v tem obdobju ni bila del multinacionalke.

- 200 Glede obdobja od 18. novembra 1997 do 10. avgusta 2001 trdi, da je treba globo določiti tako, da se od zneska, naloženega družbi Agroexpansión s členom 3 izpodbijane odločbe, odšteje znesek, ki se nanaša izključno na obdobje pred 18. novembrom 1997.
- 201 Komisija priznava, da mora biti znesek globe, za plačilo katerega skupaj z družbo Agroexpansión solidarno odgovarja tožeča stranka, nižji od celotnega zneska globe, naloženega tej družbi. Vendar pa zavrača trditev tožeče stranke, da je treba za obdobje pred 18. novembrom 1997 znesek globe določiti brez uporabe množitelja za namen odvracanja. Meni, da je treba tožečo stranko šteti za solidarno odgovorno, skupaj z družbo Agroexpansión, za plačilo globe 2.332.800 EUR, medtem ko mora slednja ostati odgovorna za plačilo celotnega zneska globe, in sicer 2.592.000 EUR (od tega za 259.200 EUR sama). Komisija je znesek 2.332.800 določila ob upoštevanju dejstva, da je tožeči stranki mogoče pripisati odgovornost za kršitev le za približno tri leta in devet mesecev, in ob, kar zadeva tožečo stranko, povišanju izhodiščnega zneska globe le za 35%.

Presoja Splošnega sodišča

- 202 Ugotoviti je treba, da kot je nesporno in razvidno iz točke 386 obrazložitve izpodbijane odločbe, tožeči stranki ni mogoče pripisati odgovornosti za kršitev, ki jo je storila družba Agroexpansión, za obdobje pred 18. novembrom 1997, ker šele od tega datuma s to družbo tvori gospodarsko enoto in torej podjetje v smislu člena 81 ES. Ker lahko solidarna odgovornost za plačilo globe pokriva zgolj obdobje kršitve, v katerem sta matična in hčerinska družba tvorili tako podjetje, Komisija ni bila upravičena tožeči stranki naložiti, naj solidarno z družbo Agroexpansión plača celotni znesek,

naložen slednji, to je 2.592.000 EUR, kar je znesek, ki se nanaša na celotno obdobje kršitve. Zato je treba tretjemu tožbenemu razlogu ugoditi.

6. Določitev končnega zneska globe

- 203 Izpodbijano odločbo je torej treba spremeniti v delu, v katerem je navedeno, da je tožeča stranka skupaj z družbo Agroexpansión solidarno odgovorna za plačilo celotnega zneska gobe, določenega za to družbo.
- 204 Splošno sodišče pri izvajanju neomejene sodne pristojnosti meni, da je primerno določiti del tega zneska, ki ga mora tožeča stranka skupaj z družbo Agroexpansión solidarno plačati, tako kot je predlagala Komisija v svojih pisanjih, in sicer z uporabo metode in meril, ki jih Komisija uporabila v izpodbijani odločbi za določitev zneska glob, naloženih naslovníkom te odločbe (glej točke od 38 do 61 zgoraj).
- 205 Na prvem mestu je tako treba za osnovo vzeti isti izhodiščni znesek, kot je bil uporabljen za družbo Agroexpansión, in sicer 3.600.000 EUR.
- 206 Prvič, to, da tožeči stranki ni mogoče pripisati odgovornosti za kršitev za obdobje pred 18. novembrom 1997, namreč nima vpliva na opredelitev te kršitve kot „zelo resne“ (točke od 408 do 414 obrazložitve izpodbijane odločbe).

- 207 Drugič, to tudi nima vpliva na upoštevanje „posameznega bremena“ vsakega podjetja in vpliva njegovega nezakonitega ravnanja na konkurenco (točka 415 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 208 To namreč nikakor ne vpliva na ugotovitev, da je bil „prispevek“ predelovalcev pri zadevnih nezakonitih ravnanjih na splošno podoben (točka 418 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 209 To tudi ne more izpodbiti utemeljenosti razdelitve predelovalcev v tri skupine in uvrstitve družbe Agroexpansión v drugo skupino (z izhodiščnim zneskom 1.800.000 EUR), saj je bilo to storjeno ob upoštevanju deleža vsakega od predelovalcev na španskem trgu nakupa surovega tobaka v letu 2001, to je v zadnjem letu kršitve (točke od 419 do 421 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 210 Tretjič, uporaba množitelja 2 za namen odvrčanja, ki je vplival na izhodiščni znesek globe družbe Agroexpansión, je v okviru tega izračuna utemeljena, saj temelji na velikosti in vseh sredstvih zadevnega podjetja v letu 2003, to je v letu pred sprejetjem izpodbijane odločbe (točki 422 in 423 obrazložitve izpodbijane odločbe). Kot je bilo prikazano zgoraj pri obravnavi prvega tožbenega razloga, sta bili družba Agroexpansión in tožeča stranka leta 2003 en sam gospodarski subjekt in torej tako podjetje.
- 211 V zvezi s tem je treba navesti, da upoštevanje velikosti in vseh sredstev zadevnega podjetja zaradi zagotovitve odvrčalnega učinka globe temelji na zelenem vplivu na

navedeno podjetje, ker sankcija ne sme biti zanemarljiva, zlasti glede na finančno zmogljivost tega podjetja. Da bi lahko izmerili odvračalni učinek globe na podjetje, ki je bilo spoznano za odgovorno za kršitev, se ne sme upoštevati položaj, kakršen je bil na začetku kršitve. Posledica upoštevanja začetnega položaja bi lahko bila globa, ki bi bila premajhna, da bi bila dovolj odvračalna, če bi se promet zadevnega podjetja medtem povečal, ali globa, ki bi bila glede na želeni odvračalni učinek prevelika, če bi se promet zadevnega podjetja medtem zmanjšal.

- 212 Na drugem mestu pa, ker je tožeči stranki mogoče pripisati odgovornost za kršitev le za obdobje približno treh let in devetih mesecev med 18. novembrom 1997 in 10. avgustom 2001, je treba zaradi trajanja kršitve izhodiščni znesek 3.600.000 EUR povišati za 35 %, in ne za 50 %, kot v primeru družbe Agroexpansión. Zato je treba za določitev globe, za plačilo katere je skupaj z družbo Agroexpansión solidarno odgovorna tožeča stranka, upoštevati osnovni znesek 4.860.000 EUR.
- 213 Na tretjem mestu, to, da tožeči stranki ni mogoče pripisati odgovornosti za kršitev za obdobje pred 18. novembrom 1997, ne vpliva na znižanje zaradi olajševalnih okoliščin za 40 % od osnovnega zneska (točke od 437 do 439 obrazložitve izpodbijane odločbe). Osnovni znesek, ki ga je treba upoštevati, je torej treba povišati na 2.916.000 EUR. Glede na promet zadevnega podjetja v letu 2003 tega zneska ni treba prilagoditi zaradi upoštevanja zgornje meje 10 % prometa iz člena 23(2) Uredbe št. 1/2003.
- 214 Na četrtem mestu, kar zadeva uporabo obvestila o ugodni obravnavi, je treba navesti, da je Splošno sodišče v sodbi, izrečeni na današnji dan v zadevi T-38/05, Agroexpansión proti Komisiji (objavljena v tem zvezku Zbirke odločb), menilo, da je treba družbi

Agroexpansi3n zaradi njenega sodelovanja poleg 20-odstotnega zniŹanja, Źe odobrenega z izpodbijano odloĉbo, odobriti dodatno 5-odstotno zniŹanje. V obravnavani zadevi je zato treba tudi uporabiti zniŹanje za 25 % od zgoraj navedenega zneska 2.916.000 EUR.

215 Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da je treba del zneska globe, naloŹenega druŹbi Agroexpansion, za plaĉilo katerega je skupaj s to druŹbo solidarno odgovorna toŹeĉa stranka, doloĉiti na 2.187.000 EUR.

216 V preostalem je treba toŹbo zavrniti.

StroŹki

217 V skladu s ĉlenom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloŹi plaĉilo stroŹkov, ĉe so bili ti priglaŹeni. V skladu s ĉlenom 87(3), prvi pododstavek, lahko SploŹno sodiŹĉe razdeli stroŹke, ĉe vsaka stranka uspe samo deloma.

218 Ker je bilo v obravnavani zadevi toŹbi delno ugodeno, toŹeĉa stranka na podlagi praviĉne presoje okoliŹĉin nosi devet desetih svojih stroŹkov in devet desetih stroŹkov, ki jih je priglasila Komisija, Komisija pa nosi desetino svojih stroŹkov in desetino stroŹkov, ki jih je priglasila toŹeĉa stranka.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat)

razsodilo:

- 1. Del zneska globe, naložene družbi Agroexpansión, SA v členu 3 Odločbe Komisije C(2004) 4030 konč. z dne 20. oktobra 2004 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81(1) [ES] (zadeva COMP/C.38.238/B.2 – Surovi tobak – Španija), za plačilo katerega je družba Alliance One International, Inc. solidarno odgovorna skupaj z družbo Agroexpansión, se določi na 2.187.000 EUR.**
- 2. V preostalem se tožba zavrne.**
- 3. Družba Alliance One International nosi devet desetih svojih stroškov in devet desetih stroškov, ki jih je priglasila Komisija, Komisija pa nosi desetino svojih stroškov in desetino stroškov, ki jih je priglasila družba Alliance One International.**

Czúcz

Labucka

O'Higgins

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 12. oktobra 2011.

Podpisi

Kazalo

Dejansko stanje	II - 7108
1. Tožeča stranka in upravni postopek	II - 7108
2. Izpodbijana odločba	II - 7111
3. Naslovniki izpodbijane odločbe	II - 7113
4. Določitev glob	II - 7118
Izhodiščni znesek glob	II - 7119
Osnovni znesek globe	II - 7122
Obteževalne in olajševalne okoliščine	II - 7123
Zgornja meja globe, določena v členu 23(2) Uredbe št. 1/2003	II - 7124
Uporaba obvestila o ugodni obravnavi in končni znesek glob	II - 7125
Postopek in predlogi strank	II - 7127
Pravo	II - 7129
1. Prvi tožbeni razlog: kršitev člena 81(1) ES, člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 in načela sorazmernosti	II - 7130
Trditve strank	II - 7130
Presoja Splošnega sodišča	II - 7134
Merila, na podlagi katerih je Komisija v izpodbijani odločbi matični družbi pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila njena hčerinska družba	II - 7139
	II - 7175

Obstoj enega samega gospodarskega subjekta med tožečo stranko in družbo Agroexpansión	II - 7144
– „Poročila o dejavnostih“ in „poročila s terena“	II - 7146
– Dopisi, ki sta jih izmenjali družba Agroexpansión in tožeča stranka ..	II - 7148
– Trditve tožeče stranke, s katerimi želi dokazati, da je družba Agroexpansión na trgu delovala samostojno	II - 7155
2. Drugi tožbeni razlog: kršitev obveznosti obrazložitve	II - 7158
Trditve strank	II - 7158
Presoja Splošnega sodišča	II - 7159
3. Drugi tožbeni razlog: kršitev načela sorazmernosti in načela osebne odgovornosti ..	II - 7162
Trditve strank	II - 7162
Presoja Splošnega sodišča	II - 7163
4. Četrty tožbeni razlog: kršitev načela varstva zaupanja v pravo	II - 7164
Trditve strank	II - 7164
Presoja Splošnega sodišča	II - 7165
5. Tretji tožbeni razlog: kršitev načel sorazmernosti in osebne odgovornosti ter člena 23(2) Uredbe št. 1/2003	II - 7168
Trditve strank	II - 7168
Presoja Splošnega sodišča	II - 7169
6. Določitev končnega zneska globe	II - 7170
Stroški	II - 7173